

ĢENERĀLADVOKĀTA
PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2011. gada 14. aprīlī¹

Satura rādītājs

I — Ievads	I - 11964
II — Atbilstošās tiesību normas	I - 11967
A — Eiropas Savienības tiesības	I - 11967
1) Tiesiskais regulējums par intelektuālā īpašuma aizsardzību	I - 11967
a) Direktīva 2001/29 par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu sa- skaņošanu informācijas sabiedrībā	I - 11967
b) Direktīva 2004/48 par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu	I - 11968
2) Tiesiskais regulējums par personas datu aizsardzību	I - 11969
a) Direktīva 95/46 par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti	I - 11969
b) Direktīva 2002/58 par personas datu apstrādi un privātās dzīves aiz- sardzību elektronisko komunikāciju nozarē	I - 11969
3) Tiesiskais regulējums par elektronisko tirdzniecību — Direktīva 2000/31	I - 11970
B — Valsts tiesības	I - 11970

1 — Oriģinālvaloda — franču.

III — Pamata tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi	I - 11971
A — Fakti un pamata lieta	I - 11971
B — Prejudiciālie jautājumi	I - 11974
C — Tiesvedība Tiesā	I - 11974
IV — Analīze	I - 11975
A — Ievada apsvērumi	I - 11975
1) Pirmā jautājuma pārformulēšana — ECPAK un Harta	I - 11975
2) Atbildes struktūra	I - 11977
3) Četru posmu pieeja	I - 11978
B — Prasītais pasākums (izbeigšanas rīkojums) un pieprasītā “sistēma” (filtrēšana un bloķēšana)	I - 11979
1) Filtrēšanas un bloķēšanas sistēma	I - 11980
a) “Filtrēšanas” mehānisms	I - 11980
b) “Bloķēšanas” mehānisms	I - 11982
2) Rīkojumā ietvertā pasākuma iezīmes	I - 11982
a) “bez ierobežojuma laikā” — pasākuma racione temporis piemērošanas joma	I - 11983
b) “visi — gan saņemtie, gan nosūtīto elektroniskie paziņojumi” — pasākuma racione materiae piemērošanas joma	I - 11983
c) “attiecībā uz visiem klientiem” — pasākuma racione personae piemērošanas joma	I - 11984
d) “in abstracto un preventīvi” — prasītā pasākuma preventīvā un atturošā funkcija	I - 11985
e) “izmaksas pilnībā sedz šis IPN” — ar prasītā pasākuma izpildi saistītās izmaksas	I - 11985
3) Starpsecinājums	I - 11986
	I - 11963

C — Pasākuma kvalificēšana, ņemot vērā direktīvas un Hartas 7., 8. un 11. pantu — “ierobežojums” Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē	I - 11988
1) “it īpaši interpretējot tās attiecībā uz Hartas 7. un 8. pantu” — par privātās dzīves neaizskaramību un tiesībām uz personas datu aizsardzību	I - 11989
b) Elektroniskās saziņas neaizskaramība (Hartas 7. pants)	I - 11992
2) “t īpaši interpretējot tās attiecībā uz Hartas 11. pantu” — par vārda brīvības un tiesību uz informāciju garantēšanu	I - 11993
3) Starpsecinājums	I - 11995
D — Par Hartā atzīto tiesību un brīvību īstenošanas ierobežojumu nosacījumiem un it īpaši nosacījumu attiecībā uz “likuma kvalitāti” (Hartas 52. panta 1. punkts)	I - 11995
E — “pamatojoties vienīgi uz likuma normu” — valsts tiesību normu izvērtējums, ņemot vērā nosacījumu par “likuma kvalitāti” (Hartas 52. panta 1. punkts) ...	I - 12000
V — Secinājumi	I - 12004

I — Ievads

1. Šī lieta ļauj Tiesai izspriest jautājumu par autortiesību un blakustiesību aizskārumiem

internetā, par aizsargātu darbu nelikumīgu lejupielādi — parādību, kas parasti tiek dēvēta par muzikālu, kinematogrāfisku, audiovizuālu un arī literāru darbu “pirātismu” —, un uzziņāt par šo tiesību īpašnieku un viņu tiesību

pārņēmēju ciņu pret šo starptautiski izplatījušos “sērgu”². Precīzāk, Tiesai tiek lūgts lemt par pilnīgi jaunu jautājumu, proti, par atsevišķu tādu pirātisma apkarošanas tehnisko pasākumu dzīvotspēju, kas no Eiropas Savienības tiesību viedokļa, lai gan to uzticamība nav pilnībā pierādīta un tos pastāvīgi ietekmē tehnoloģiju un prakses attīstība, tomēr tiek uzskatīti par adekvātu iespējamo atbildi uz

intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumiem, kas katru dienu tiek izdarīti “tīmeklī”.

2 — Šķiet, ka nav vajadzības uzsvērt to, ka pirātisma problēma internetā ir globāla un ka atbildes reakcija uz šo problēmu dažādās valstīs atšķiras, visbiežāk tā ir tiesvedība [vai nu pret pašiem interneta lietotājiem, vai pret pakalpojuma sniedzējiem, interneta piekļuves nodrošinātājiem, informācijas uzglabāšanas operatoriem, “peer-to-peer” programmatūras vai pakalpojumu izstrādātājiem (skat. it īpaši lietas *Napster (A&M Records) pret Napster*, 239 F.3d 1004, 9th Cir. 201) un *Grokster (Metro-Goldwyn-Mayer Studios) pret Grokster*, 125 S. Ct. 2764, 2005) Amerikas Savienotajās Valstīs; lietu *Kazaa Austrālijā (Kazaa) [2005] F. C. A. 1242*] vai arī lietu *Pirate-Bay Zviedrijā* (Apelācijas tiesa (*Svea hovrätt*)), 2010. gada 26. novembris, lieta Nr. B 4041-09); dažreiz — tiesību akti (piemēram, Francijā tā sauktais *HADOPI* likums, kas ir saistnājums no *Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur Internet*, kura šo likumu izdeva (*Loi du 12 juin 2009 favorisant la diffusion et la protection de la création sur Internet*, 2009. gada 13. jūnija *JORF* Nr. 135, 9666. lpp.), Spānijā — *Disposición final cuádragésima tercera de la Ley 2/2011, de 4 de marzo, de Economía Sostenible (BOE 5.03.2011, 25033. lpp.)*); dažreiz *sui generis* [skat., piemēram, *Joint Memorandum of Understanding on an approach to reduce unlawful file sharing*, kuru 2008. gadā parakstījuši Apvienotās Karalistes galvenie interneta piekļuves nodrošinātāji un radošo nozaru pārstāvji], kas ir plaši komentēts un ko šeit nav iespējams atspoguļot pat īsumā, kā arī tā izraisītās diskusijas pašas par sevi ir starptautiska mēroga un ārkārtīgi pretrunīgas. Par Francijas pieeju problēmai skat. it īpaši Derieux, E. un Granchet, A., *La lutte contre le téléchargement illégal, Lois DADVISI et HADOPI, Lamy Axe Droit*, 2010; par Komisijas aizstāvēto pieeju skat. tās 2003. gada 21. novembra pirmo ziņojumu par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2001/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (COM(2003) 702, galīgā redakcija, 4.7. punkts), Komisijas 2010. gada 22. decembra Ziņojumu par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (COM(2010) 779, galīgā redakcija, 3.3. punkts), kā arī Komisijas 2008. gada 16. jūlija paziņojumu — Eiropas rūpnieciskā īpašuma tiesību stratēģija (COM(2008) 465, galīgā redakcija, 5.3. punkts). Skat. arī Eiropas Padomes pieņemtos dokumentus, starp kuriem ir Eiropas Padomes Ministru komitejas 2008. gada 26. marta lēmums *CM/Rec(2008) 6* par pasākumiem, kas paredzēti vārda un informācijas brīvības veicināšanai attiecībā uz interneta filtriem, un 2008. gada jūlija Pamatnostādnes attiecībā uz palīdzību interneta pakalpojumu nodrošinātājiem; skat. arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) ziņojumu, kas sniegts 2005. gada 13. decembrī *Working Party on the Information Economy, Digital Broadband Content: Music, DSTI/ICCP/IE(2004)12/galīgā redakcija*.

2. Tiesai uzdotajos prejudiciālajos jautājumos šajā lietā ir lūgts sniegt gan sarežģīta atvasināto tiesību aktu noteikumu kopuma, gan primāro tiesību aktu, proti, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas³, normu interpretāciju, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju⁴. Tomēr ir uzreiz jānorāda, ka nevar būt ne runas par to, ka šajos secinājumos tiks izskatīti visi juridiskie un tehnisko problēmu jautājumi⁵, kas izvirzīti saistībā ar attiecīgajiem pasākumiem. Pamatojoties uz iesniedzējtiesas uzdotu jautājumu formulējumu, kā arī jēdzieniem, kurus tā izmanto, izklāstot pamata lietas juridisko un faktisko situāciju, es mēģināšu sniegt

3 — Turpmāk tekstā — “Harta”.

4 — Turpmāk tekstā — “ECPAK”.

5 — Tādējādi no juridiskā viedokļa attiecīgo tiesību aizskārumus un privātai lietošanai paredzētu kopiju juridiskās kvalifikācijas izņēmumu ietekme netiks izskatīta; no tehniskā viedokļa nevar izvērtēt nedz nelikumīgas lejupielādes paņēmienus, nedz iespējamos līdzekļus tās novēršanai. Vispārīgākā veidā tiks sniegta atsauce uz plašo doktrīnu, kuru ir veidojusi šīs parādības juridiskā interpretācija.

iesniedzējtiesai vajadzīgo atbildi, koncentrējoties uz visbūtiskākajiem aspektiem.

3. Šajā sakarā Tiesai galvenokārt tiek lūgts konkrēti norādīt iesniedzējtiesai, vai no Eiropas Savienības tiesību viedokļa valsts tiesai ir atļauts pieņemt tādu pasākumu, kāds ir prasīts pamata lietā, uzdodot interneta piekļuves nodrošinātājam⁶ ieviest elektronisko komunikāciju [sakarū] filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu. Tomēr, tā kā prasītā pasākuma apjoms saistībā ar šo IPN pilnībā atšķiras no tā apjoma saistībā ar šī IPN pakalpojumu izmantotājiem un plašākā nozīmē — interneta lietotājiem, ir jāņem vērā šī divkāršā perspektīva, lai gan uzdotais jautājums ir it īpaši vērst uz lietotāju tiesībām.

4. Tāpat uzreiz ir arī jāprecizē, ka šī lieta atšķiras no lietas, kurā tika pasludināts spriedums lietā *Promusicae*⁷, lai gan atbilstošās

tiesību normas un vispārējie apstākļi neapšaubāmi ir līdzīgi. Kaut arī šajā lietā, tāpat kā iepriekš minētajā lietā *Promusicae*, ir jā-saskaņo dažādu pamattiesību aizsardzības prasības, abas lietas tomēr ir atšķirīgas, kā to uzsver pati iesniedzējtiesa, izslēdzot to, ka spriedumā lietā *Promusicae* gūtās atziņas, it īpaši tajā definētais tiesību taisnīga līdzsvara princips, ir pietiekami, lai tā varētu pieņemt nolēmumu. Lietā *Promusicae* tiesas procesa gaitā IPN tika pieprasīts atklāt personu, kuras noteica pēc to IP⁸ adreses un pievienošanās laika un datuma, identitāti un fizisko adresi. Tātad lieta attiecās uz zināmu un identificētu datu komunikāciju tiesas procesā. Savukārt šajā pamata lietā ir prasīts, lai interneta piekļuves nodrošinātājs izveido elektronisko sakaru filtrēšanas sistēmu un elektronisko datņu, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, bloķēšanas sistēmu. Prasītais pasākums nav *a posteriori* pasākums attiecībā uz uzreiz konstatētu autortiesību vai blakustiesību aizskārumu, bet gan *a priori* pasākums, lai izvairītos no šāda aizskāruma un, precīzāk, lai ieviestu tādu sistēmu, kas preventīvi rada šķērslī jebkādiem turpmākiem intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumiem⁹ saskaņā ar

6 — Turpmāk tekstā — "IPN".

7 — 2008. gada 29. janvāra spriedums lietā C-275/06 (Krājums, I-271. lpp.), ģenerālvokātes Kokotes [*Kokott*] 2007. gada 18. jūlija secinājumi.

8 — IP adrese ir unikāla adrese, kuru sistēmai piešķir atbilstoši "interneta protokolam" un kuru izmanto, lai identificētos un sazinātos savā starpā datortīklā; skat. it īpaši Jon Postel, red., Internet Protocol, RFC 791, 1981. gada septembris, <http://www.faqs.org/rfcs/rfc791.html>. Skat. arī ģenerālvokātes Kokotes iepriekš minētos secinājumu lietā *Promusicae* 30. un 31. punktu.

9 — Kā mēs to redzēsīm, patiesībā attiecīgajam IPN tiek prasīts ieviest "preventīvu" pasākumu cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, tomēr ir jāuzsver, ka šajā gadījumā uz IPN attiecas rīkojums, kas pieņemts par konstatētajiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem civilās tiesvedības procesā.

kārtību, kurā, kā mēs to redzēsim, ir daudzas neskaidrības.

EK¹⁴ par elektronisko tirdzniecību, starp kurām pastāv sarežģītas saiknes. Ņemot vērā šo sarežģītību, lietai atbilstošajās tiesību normās tiks iztirzāti tikai tie noteikumi, kas ir vajadzīgi, lai izprastu pamata lietu.

5. Kad tas ir precizēts, tomēr būs nepieciešams attiecīgo pamata lietas apstākļu izvērtējums galvenokārt no pamattiesību viedokļa.

1) Tiesiskais regulējums par intelektuālā īpašuma aizsardzību

II — Atbilstošās tiesību normas

a) Direktīva 2001/29 par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā

A — Eiropas Savienības tiesības

7. Direktīvas 2001/29 8. pantā ar virsrakstu "Sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi" ir noteikts:

6. Tiesai būtībā tiek uzdots jautājums par to, kā interpretēt Direktīvas 2001/29/EK¹⁰ un 2004/48/EK¹¹, kuras attiecas uz intelektuālā īpašuma aizsardzību, Direktīvas 95/46/EK¹² un 2002/58/EK¹³, kuras attiecas uz personas datu aizsardzību, kā arī Direktīvu 2000/31/

"1. Dalībvalstis paredz atbilstīgas sankcijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz šajā direktīvā izklāstīto tiesību un saistību pārkāpumiem un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu šo sankciju un tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu. Tādējādi paredzētajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

10 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.).

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 45. lpp., un grozījumi OV L 195, 16. lpp., un OV L 204, 27. lpp.).

12 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 31. lpp.).

13 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 12. jūlija Direktīva par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (OV L 201, 37. lpp.).

14 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību (OV L 178, 1. lpp.).

2. Katra dalībvalsts pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka tiesību subjekti, kuru intereses ir skārušas attiecīgās valsts teritorijā veiktas nelikumīgas darbības, var celt prasību par zaudējumu atlīdzību un/vai pieprasīt rīkojumu vajadzības gadījumā uzlikt arestu nelikumīgajam materiālam, kā arī 6. panta 2. punktā minētajām ierīcēm, produktiem vai komponentiem.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiesību subjekti var pieprasīt rīkojumu pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības.”

b) Direktīva 2004/48 par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu

8. Direktīvas 2004/48 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka tiesu iestādes pēc prasītāja lūguma var:

a) attiecībā uz iespējamo pārkāpēju izdot iepriekšēju izpildrakstu [izdot rīkojumu par pagaidu noregulējumu], lai novērstu iespējamus intelektuālā īpašuma

tiesību pārkāpumus vai lai uz pagaidu laiku aizliegtu iespējamo tiesību pārkāpumu turpināšanu, attiecīgā gadījumā, ja to paredz valsts tiesību akti, iekasējot regulāru kavējuma naudu, vai lai šādas rīcības turpināšanu pieļautu tikai tad, ja ir sniegta garantija, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai tiesību īpašniekam; iepriekšēju izpildrakstu [rīkojumu par pagaidu noregulējumu] saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem var izdot arī attiecībā uz starpnieku, kura pakalpojumus izmanto trešā persona, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības; noteikumi par izpildrakstiem [rīkojumu par pagaidu noregulējumu], kas attiecas uz starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanai, ir paredzēti Direktīvā 2001/29/EK.”

9. Direktīvas 2004/48 11. pantā ar virsrakstu “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi” ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka, ja tiesa ir pieņēmusi [no]lēmumu, kurā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tiesu iestādes var attiecībā uz pārkāpēju izdot izpildrakstu [rīkojumu], lai aizliegtu turpināt pārkāpuma darbības. Ja attiecīgās valsts tiesību akti to paredz, par nepakļaušanos izpildrakstā [rīkojumā] noteiktajam attiecīgā gadījumā ir jāmaksā regulāra kavējuma nauda, lai nodrošinātu izpildraksta [rīkojuma] izpildi. Dalībvalstis nodrošina arī to, ka tiesību īpašnieki var lūgt

piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret starpniekiem, kuru pakalpojumus izmanto trešā persona intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanai, neskarot Direktīvas 2001/29/EK 8. panta 3. punktu.”

b) Direktīva 2002/58 par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē

2) Tiesiskais regulējums par personas datu aizsardzību

11. Direktīvas 2002/58 5. panta 1. punktā, kas attiecas uz komunikāciju konfidencialitāti, ir noteikts:

a) Direktīva 95/46 par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti

“Dalībvalstis nodrošina komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu konfidencialitāti ar publisko komunikāciju tīkla un publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, ievērojot valsts tiesību aktus. Īpaši tās aizliedz komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu noklausīšanos, ierakstīšanu, uzglabāšanu vai cita veida aizturēšanu vai pārraudzību personām, kas nav lietotāji, bez attiecīgo lietotāju piekrišanas, izņemot gadījumus, kad to darīt ir ar likumu atļauts saskaņā ar 15. panta 1. punktu. Šis punkts neliedz tehnisko uzglabāšanu, kas nepieciešama komunikāciju pārsūtīšanai, neierobežojot konfidencialitātes principu.”

10. Direktīvas 95/46 13. panta 1. punkta g) apakšpunktā ir noteikts:

““Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu 6. panta 1. punktā, 10. pantā, 11. panta 1. punktā, 12. pantā un 21. pantā paredzēto pienākumu un tiesību jomu, ja šāds ierobežojums ir nepieciešams aizsargpasākums:

12. Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktā, kurā paredzēta atsevišķu Direktīvas 95/46/EK noteikumu piemērošana, noteikts:

[..]

g) datu subjekta aizsardzībai vai citu personu tiesību un brīvību aizsardzībai.”

“Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu šīs direktīvas 5. un 6. pantā,

8. panta 1., 2., 3. un 4. punktā un 9. pantā minēto tiesību un pienākumu darbības jomu, ja šādi ierobežojumi ir vajadzīgi saskaņā ar nepieciešamiem, atbilstīgiem un samērīgiem pasākumiem demokrātiskā sabiedrībā, lai garantētu valsts drošību, aizsardzību, sabiedrības drošību un kriminālpārkāpumu vai elektroniskās komunikāciju sistēmas nevēlamas izmantošanas novēršanu, izmeklēšanu, noteikšanu un kriminālvajāšanu, kā noteikts Direktīvas 95/46/EK 13. panta 1. punktā. Tālāb dalībvalstis, cita starpā, var pieņemt tiesību aktus, paredzot datu saglabāšanu ierobežotā laikposmā, kas pamatots ar šajā punktā noteiktajiem iemesliem. Visi šajā punktā minētie pasākumi ir saskaņā ar Kopienas tiesību aktu vispārējiem principiem, tostarp tiem, kas minēti Eiropas Savienības dibināšanas līguma 6. panta 1. un 2. punktā.”

pārraudzīšanas saistību neesamības principu, ir noteikts:

“1. Dalībvalstis neuzliek vispārējas saistības pakalpojuma sniedzējiem, piedāvājot 12., 13. un 14. pantā minētos pakalpojumus, pārraudzīt informāciju, ko tie pārraida vai uzglabā, kā arī neuzliek pienākumu aktīvi meklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību.

2. Dalībvalstis var paredzēt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem nekavējoties informēt kompetentās valsts iestādes par iespējamām veiktajām nelegālajām darbībām vai informāciju, ko sniedz pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu saņēmēji, vai pienākumu kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma darīt zināmu informāciju, kas ļauj noteikt tos pakalpojumu saņēmējus, ar kuriem pakalpojumu sniedzējiem ir glabāšanas līgumi.”

3) Tiesiskais regulējums par elektronisko tirdzniecību — Direktīva 2000/31

B — *Valsts tiesības*

13. Direktīvas 2000/31 15. pantā, kas noslēdz 4. iedaļu attiecībā uz starpnieku pakalpojumu sniedzēju saistībām, ietverot vispārēju

14. 1994. gada 30. jūnija Likuma par autoritātēm un blakustiesībām¹⁵, kas grozīts ar 2007. gada 10. maija likumu, nodrošinot

15 — 1994. gada 27. jūlija *Moniteur belge*, 19297. lpp.

Direktīvas 2001/29 8. panta 3. punkta un Direktīvas 2004/48 11. panta transponēšanu, 87. panta 1. punktā noteikts:

*Scarlet Extended SA*¹⁶ saistībā ar pārkāpuma izbeigšanu 1994. gada 30. jūnija Beļģijas Autortiesību un blakustiesību likuma [*Loi relative au droit d'auteur et aux droits voisins*] ietvaros.

“1. Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs un komercietišas priekšsēdētājs [...] konstatē un izdod rīkojumu izbeigt jebkādu autortiesību vai blakustiesību aizskārumu.

Viņi var arī izdot rīkojumu izbeigt rīcību attiecībā pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības.”

16. *Sabam* norādīja, ka *Scarlet* kā IPN ir ideālā pozīcijā, lai veiktu pasākumus nolūkā panākt, ka tiek izbeigti IPN klientu, interneta lietotāju, izdarītie autortiesību pārkāpumi, jo tie nelikumīgi lejupielādē tās katalogā ietvertos darbus, izmantojot “peer-to-peer” programmas un neiegādājoties [attiecīgās] tiesības, kas ir prakse, no kuras *Scarlet* gūstot labumu, jo tādējādi varot palielināt datu plūsmas apjomu un tātad pieprasījumu pēc tās pakalpojumiem.

III — Pamata tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

A — Fakti un pamata lieta

15. Ar 2004. gada 24. jūnija lūgumrakstu *Société belge des auteurs compositeurs et éditeurs (Sabam)* lūdza *Tribunal de première instance de Bruxelles* [Beļģijas pirmās instances tiesas] priekšsēdētājam, kurš pieņem lēmumu par pagaidu noregulējumu, vērsties pret IPN

17. Vispirms *Sabam* prasīja konstatēt, ka autortiesības ir pārkāptas attiecībā uz tās krājumā ietilpstošiem muzikālajiem darbiem, it īpaši attiecībā uz reproducēšanas tiesībām un publiskas pārraides tiesībām, kas izrietot no neatļautas elektronisku mūzikas datņu apmaiņas, kas īstenota, izmantojot *Scarlet* pakalpojumus un “peer-to-peer” programmas.

18. Pēc tam *Sabam* prasīja, lai *Scarlet* tiktu piespriests izbeigt šos pārkāpumus, padarot neiespējamu vai apturot to, ka *Scarlet* klienti jebkādā veidā sūta vai saņem datnes, kurās ietverts muzikāls darbs, bez tiesību pārņēmēju atļaujas, izmantojot “peer-to-peer” programmas, pretējā gadījumā piespriežot tai kavējuma naudu.

16 — Turpmāk tekstā — “*Scarlet*”.

19. Visbeidzot *Sabam* prasīja, lai *Scarlet* astoņu dienu laikā no sprieduma paziņošanas darītu tai zināmu to pasākumu aprakstu, kurus veiks, lai ievērotu nolēmumu, publicējot savas interneta vietnes sāklaplānā attiecīgo tekstu, kā arī publicējot minēto spriedumu divos dienas laikrakstos un vienā nedēļas laikrakstā pēc savas izvēles, pretējā gadījumā piespriežot tai kavējuma naudu.
20. Ar 2004. gada 26. novembra spriedumu [*Tribunal de première instance de Bruxelles*] priekšsēdētājs konstatēja, ka pastāv *Sabam* norādītie autortiesību pārkāpumi. Tomēr, pirms turpināt lemt par lūgumu izbeigt [pārkāpumus], viņš iecēla ekspertu, kura uzdevums bija pārbaudīt, vai *Sabam* ierosinātie tehniskie risinājumi ir tehniski īstenojami, vai ar tiem var filtrēt vienīgi elektronisko datņu nelikumīgo apmaiņu, vai pastāv citas darbības, ar ko varētu kontrolēt “peer-to-peer” izmantošanu un noteikt paredzēto pasākumu izmaksas.
21. Izraudzītais eksperts iesniedza savu atziņu 2007. gada 29. janvārī, un tā secinājumi, kas ietverti iesniedzējietas nolēmumā, ir šādi:
1. “Peer-to-peer” tīkls ir pārskatāms līdzeklis, kā dalīties ar saturu; tas ir neatkarīgs, decentralizēts un tam ir paplašinātas meklēšanas un lejupielādēšanas funkcijas.
 2. Ar visiem risinājumiem, izņemot *Audible Magic* ierosināto risinājumu, ir mēģināts nepieļaut “peer-to-peer” tīklu izmantošanu neatkarīgi no informācijas satura, ko nodod ar tiem.
 3. Turklāt “peer-to-peer” lietojumprogrammas filtrēšanas risinājumu nepārtrauktība vidējā (2–3 gadu) termiņā nekādi nenodrošina pieaugošā šifrēšanas izmantošana šī veida lietojumprogrammā.
 4. Tādējādi sabiedrības *Audible Magic* ierosinātais risinājums ir vienīgais, kas precīzi atbilst minētajām problēmām. Tomēr šis risinājums, kas galvenokārt paredzēts izglītošanai, pēc būtības nav tik ietilpīgs, lai atbilstu IPN datu plūsmas apjomam. Tāpēc norāde uz šo paņēmieni saistībā ar IPN rada lielas iegādes un lietošanas izmaksas, lai kompensētu minēto nepieciešamo ietilpību.
 5. Šīs izmaksas ir jāsalīdzina ar laika posmu, kurā minētais risinājums darbosies, jo iepriekš minētā šifrēšana arī padara šo risinājumu neefektīvu saistībā ar tranzīta filtrēšanu.

6. Iekšējās izmeklēšanas metodes, kas izmantotas “peer-to-peer” tīkla iekšienē, ir sarežģītāk piemērot, bet tās sniedz labākus rezultātus. Šīs metodes *a priori* ir vērstas tikai uz datu apmaiņu sodāmo daļu, un tajās ir iespējams ņemt vērā apstākļus, kādos šis apmaiņas notiek.
7. Turklāt šīs metodes nepakļaujas šifrēšanai vai acīmredzami tai pakļaujas, un, manuprāt, tās ir labākais vidēja un ilgtermiņa ieguldījums, lai nodrošinātu autoritātes ievērošanu, vienlaikus ievērojot visu personu tiesības.”
22. Pamatojoties uz šo eksperta atzinumu, *Tribunal de première instance de Bruxelles* priekšsēdētājs 2007. gada 29. jūnijā pasludināja otru spriedumu, ar kuru viņš piesprieda *Scarlet* izbeigt 2004. gada 26. novembra spriedumā konstatētos autoritātes pārkāpumus, padarot neiespējamu to, ka tās klienti, izmantojot “peer-to-peer” programmu, jebkāda veidā sūta vai saņem elektroniskās datnes, kurās ietverts muzikāls darbs no *Sabam* krājuma, pretējā gadījumā piespriežot kavējuma naudu EUR 2500 apmērā par katru dienu, kurā *Scarlet* neievēros šo spriedumu, kopš brīža, kad beigsies sešu mēnešu termiņš.
23. 2007. gada 6. septembrī *Scarlet* iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu *Cour d'appel de Bruxelles*.
24. Turklāt *Scarlet* ar 2007. gada 7. decembra lūgumrakstu vērsās pie *Tribunal de première instance de Bruxelles* priekšsēdētāja ar lūgumu atcelt vai vismaz apturēt tai noteiktos kavējuma naudas maksājumus. *Scarlet* norādīja, ka tai nav materiālas iespējas un iespējas laika ziņā izpildīt rīkojumu par [pārkāpuma] izbeigšanu, jo *Audible Magic* sistēma nedarbojas un nav pierādīts, ka interneta piekļuves nodrošinātājs tehniski varētu efektīvi īstenot “peer-to-peer” datu plūsmas bloķēšanu un filtrēšanu.
25. *Tribunal de première instance de Bruxelles* priekšsēdētājs ar 2008. gada 22. oktobra nolēmumu šo lūgumu noraidīja, uzskatot, ka apelācijas devolutīvā iedarbība liedz lietas dalībniekiem no jauna aizstāvēt šo lietu šajā tiesā. Atzīstot, ka *Audible Magic* risinājumu nevarēja sekmīgi īstenot, viņš tomēr secināja, ka *Scarlet* nebija izmēģinājusi citus bloķēšanas un filtrēšanas risinājumus un ka tā tad nav pierādījusi to, ka izbeigšanas rīkojumu nebija iespējams ievērot. Tomēr tas apturēja kavējuma naudu līdz 2008. gada 31. oktobrim, lai ļautu *Scarlet* meklēt citus risinājumus.

B — *Prejudiciālie jautājumi*

26. Šādos apstākļos *Cour d'appel de Bruxelles* nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

kā apgalvo lūguma iesniedzējs, tam ir tiesības, un pēc tam bloķēt šo datņu pārsūtīšanu vai nu pieprasījuma laikā, vai tās sūtīt?

- 2) Ja atbilde uz [pirmo] jautājumu ir apstiprinoša, vai šīs direktīvas nosaka valsts tiesai, kurā ir iesniegts lūgums par rikojumu attiecībā pret starpnieku, kura pakalpojums trešās personas izmanto, lai pārkāptu autortiesības, pienākumu piemērot samērīguma principu, ja tai ir jālemj par prasītā pasākuma efektivitāti un preventīvo iedarbību?”

“1) Vai Direktīvas 2001/29 un 2004/48, lasot kopā ar Direktīvām 95/46, 2000/31 un 2002/58, it īpaši interpretējot tās attiecībā uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. un 10. pantu, ļauj dalībvalstīm atļaut valsts tiesai, kurā notiek tiesvedība, pēc būtības un pamatojoties vienīgi uz likumu normu, kurā ir paredzēts, ka “[valsts tiesa] var arī izdot pārkāpuma izbeigšanas rikojumu attiecībā pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības”, piespriest interneta piekļuves nodrošinātājam (saīsināti — IPN) attiecībā uz visiem klientiem *in abstracto* un preventīvi izveidot visu — gan saņemto, gan nosūtīto — elektronisko komunikāciju, kas tiek sūtītas, izmantojot tā pakalpojumus, it īpaši izmantojot *peer-to-peer* programmas, filtrēšanas sistēmu, kuras izmaksas pilnībā sedz šis IPN, un bez ierobežojuma laikā, lai tā tiklā identificētu tādu elektronisko datņu apriti, kurās ir muzikāls, kinematogrāfisks vai audiovizuāls darbs, uz ko,

C — *Tiesvedība Tiesā*

27. *Scarlet, Sabam* kopā ar *Belgian Entertainment Association Video (BEA Video)* un *Belgian Entertainment Association Video (BEA Music)*, kā arī *Internet Service Provider Association (ISPA)* un Beļģijas Karaliste, Čehijas Republika, Nīderlandes Karaliste, Polijas Republika, Somijas Republika un Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus.

28. Tiesas sēdē, kas notika 2011. gada 13. janvārī, Tiesa uzklusēja *Scarlet, Sabam, ISPA* pārstāvjus, kā arī Beļģijas Karalistes, Čehijas

Republikas, Itālijas Republikas, Nīderlandes Karalistes, Polijas Republikas pārstāvjus un Eiropas Komisijas pārstāvi.

IV — Analīze

A — Ievada apsvērumi

1) Pirmā jautājuma pārformulēšana — ECPAK un Harta

29. Iesniedzējtiesa norāda, ka tās pirmais jautājums ir par to, kā interpretēt vairākas atvasinātās Eiropas Savienības tiesību normas “attiecībā uz ECPAK 8. un 10. pantu”. Šādi tā var droši pamatoties uz LES 6. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru “pamattiesības, kas garantētas [ECPAK] [..], ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats”. Tomēr šajā sakarā jāsniedz ievada apsvērumi, kas palīdzēs precizāk pārformulēt jautājumu.

30. Vispirms tā paša LES 6. panta 1. punkta pirmajā daļā sākumā ir precizēts, ka Hartai ir “tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem”, kā Tiesa to uzsvēra savos pēdējos judikatūras paraugos¹⁷. Tā kā Hartā, kas turklāt ir primārā, izklāstītajām tiesībām, brīvībām un principiem pašiem par sevi ir juridisks spēks, nav vairs nepieciešams izmantot iepriekš minētos principus ar nosacījumu, ka pirmie var tikt pieņemti par otrajiem. Tas ir pirmais apstāklis, kas liecina, ka jautājums ir jāizskata, ņemot vērā Hartas normas, nevis ECPAK normas, *ceteris paribus*¹⁸.

31. Tālāk Hartas 52. panta 3. punktā ir paredzēts, ka, “ciktāl [tajā] ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [ECPAK] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām”, precizējot, ka “[šīs] noteikums neliedz Savienības

17 — Skat. it īpaši jaunākos spriedumus, proti, 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-243/09 *Fuß*, 66. punkts; 2010. gada 9. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-92/09 un C-93/99 *Volker und Markus Schecke un Eifert*, 45. un nākamie punkti, kā arī spriedumu apvienotajās lietās C-57/09 un C-101/09 B un D, 78. punkts; 2010. gada 12. novembra spriedumu lietā C-339/10 *Asparuhov Estov*, 12. punkts; 2010. gada 23. novembra spriedumu lietā C-145/09 *Isakouridis*, 52. punkts; 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft*, 30. punkts; spriedumu lietā C-208/09 *Sayn-Wittgenstein*, 52. punkts; spriedumu apvienotajās lietās C-444/09 un C-456/09 *Gavieiro Gavieiro un Iglesias Torres*, 75. punkts, kā arī spriedumu lietā C-491/10 *PPU Aguirre Zarraga* un 2011. gada 1. marta spriedumu lietā C-236/09 *Association Belge des Consommateurs Test-Achats* u.c., 16. punkts.

18 — Šajā nozīmē skat. arī ģenerālvokāta Bota *[Bot]* 2011. gada 5. aprīļa secinājumus lietā C-108/10 *Scattolon*.

tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību”¹⁹. Taču pamata lietas apstākļos ECPAK 8. pantā garantētās tiesības 52. panta 3. punkta izpratnē “atbilst” tiesībām, kas garantētas Hartas 7. pantā (“privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība”) un 8. pantā (“personas datu aizsardzība”), tāpat arī ECPAK 10. pantā garantētās tiesības “atbilst” tiesībām, kas garantētas Hartas 11. pantā (“vārda un informācijas brīvība”), lai gan ir atšķirības attiecīgi izmantotajos formulējumos un jēdzienos²⁰.

ierobežojumi” ir pakļauti virknei nosacījumu. Pats jēdziens “ierobežojumi” savukārt atbilst ECPAK 8. pantā izmantotajam jēdzienam “iejaukšanās” [“ingérence”] un ECPAK 10. pantā izmantotajam jēdzienam “ierobežojums” [“restriction”], un tie ir noteikumi, kas ietver vairākus nosacījumus, kuri lielā mērā atbilst Hartas 52. panta 1. punktā noteiktajiem nosacījumiem un kuru Eiropas Cilvēktiesību tiesas sniegtā interpretācija Tiesai ir jāņem vērā²¹. Tomēr, ciktāl šie nosacījumi atšķirsies, ir skaidrs, ka būs jāsniedz Hartas noteikumu autonoma interpretācija²².

32. Visbeidzot ir jānorāda, ka ECPAK tiesību normas, kas šajā gadījumā ir tās 8. panta 2. punkts un 10. panta 2. punkts, atļaujot garantēto tiesību un brīvību ierobežojošus pasākumus, arī atbilst Hartas horizontālajai tiesību normai, kas attiecas uz visām tajā garantētajām tiesībām un brīvībām, proti, tās 52. panta 1. punktam ar nosaukumu “Tiesību un principu piemērošana un interpretēšana”, lai gan šīs tiesību normas formulējums nedaudz atšķiras.

33. Šajā pēdējā tiesību normā “visi [...] atzīto tiesību un brīvību izmantošanas

34. Tādēļ, ņemot vērā iepriekš izklāstītās iebildes, es ierosinu mainīt iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, aizstājot norādi uz ECPAK 8. un 10. pantu ar atsauci uz “Hartas 7., 8. un 11. pantu, skatot tos kopā ar tās 52. panta 1. punktu, kas interpretēti, ciktāl nepieciešams, ņemot vērā ECPAK 8. un 10. pantu”.

19 — Skat. 2010. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-400/10 PPU *McB*. (Krājums, I-8965. lpp., 53. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft*, 35. punkts.

20 — Šajā sakarā skat. arī paskaidrojumus, kas ir izstrādāti, lai sniegtu vadlīnijas Hartas interpretācijai, kas ir minētas 52. panta 7. punktā, un it īpaši paskaidrojumus par Hartas 7., 8. un 11. pantu.

21 — Kā Tiesa to atgādināja savā iepriekš minētā sprieduma lietā *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft* 35. punktā, “garantēto tiesību nozīmi un apjomu nosaka ne tikai ECPAK teksts, bet arī it īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra” atbilstoši skaidrojumiem, kas izstrādāti, lai sniegtu norādes šīs Hartas interpretācijai, kā tas ir paredzēts Hartas 52. panta 7. punktā.

22 — Skat. šajā ziņā manus 2011. gada 1. marta secinājumus lietā C-69/10 *Samba Diouf* 42. punkts.

2) Atbildes struktūra

in concreto, kas ir otrā jautājuma priekšmets, bet arī pirms sniegta likumdevēja formulējums, proti, *in abstracto* definēšanas posmā. Manuprāt, par šo problēmas aspektu Komisijas argumenti ir nepilnīgi.

35. *Scarlet* un *ISPA*, kā arī Beļģijas, Čehijas, Itālijas, Nīderlandes, Polijas un Somijas valdības kopumā uzskata, ka saskaņā ar atbilstošo noteikumu vērtējumu pēc būtības, bet izmantojot atšķirīgas pieejas problēmai Eiropas Savienības tiesības liedz pieņemt tādu pasākumu, kāds ir prasītais pasākums. Savukārt Komisija uzskata, ka, lai arī attiecīgās direktīvas pašas par sevi neliedz izveidot prasīto filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, tās ieviešanas konkrētie nosacījumi tomēr neatbilst samērīguma principam. Tādēļ tā uzskata, ka būtībā tā ir valsts pirmās instances tiesa, kura nav ievērojusi no samērīguma principa izrietošās prasības, bet tai nav nekādu iebildumu pret pašām valsts tiesību normām.

36. Protams, šajā ziņā ir jāatgādina, ka Hartas 52. panta 1. punktā ir prasīts, lai ikviens tiesību un brīvību ierobežojums tiktu skatīts, ievērojot citu nosacījumu starpā arī samērīguma principu. Nav nekādu šaubu, ka samērīguma principa ievērošana ir vajadzīga, ja jautājums par ierobežojumu šīs normas izpratnē tiek uzdots ne tikai tad, kad tiesa to piemēro

37. Katrā ziņā nav šaubu, ka, lai gan pats "likums" ir jāpakļauj samērīguma pārbaudei, to var veikt tikai tad, ja attiecīgajā gadījumā ir konstatēts, ka minētais likums "pastāv". Šajā ziņā nav nejausi, ka Hartas 52. panta 1. punkta pirmais nosacījums attiecībā uz visiem tajā atzīto tiesību un brīvību īstenošanas ierobežojumiem ir tāds, ka ierobežojums "ir paredzēts tiesību aktos [likumā]". Taču izrādās, ka iesniedzējtiesa, uzdodot jautājumu par to, vai attiecīgo pasākumu var pieņemt, "pamatojoties vienīgi uz [tās minēto] likuma normu", vispirms lūdz izvērtēt šo pirmo nosacījumu. Manuprāt, šis jautājuma aspekts ir būtisks un primārs²³. Ja nav "likuma" Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē, faktiski nebūtu jāizskata nākamie nosacījumi, kuri attiecas uz visiem Hartā atzītajiem tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem un it īpaši samērīguma nosacījumu. Lai gan Tiesai reti ir bijusi iespēja

23 — Tieši tāda bija jautājuma nozīme, kuru es detalizēti uzdevu dažādiem lietas dalībniekiem tiesas sēdes laikā.

atbildēt uz jautājumu par šo nosacījumu²⁴, tas tomēr ir kopīgs ECPAK 8. un 10. pantam, un ilgākā laikā posmā tā ir bijusi pamatā plašai Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai, uz kuru es īpaši atsaukos, lai sniegtu pilnīgu un pārlicinošu atbildi iesniedzējtiesai.

noraidoša atbilde, nebūs vajadzības izskatīt otro jautājumu²⁵.

3) Četrus posmus pieejā

38. *Cour d'appel de Bruxelles* savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu formulēja divu jautājumu veidā, no kuriem otrais jautājums, vai valsts tiesai ir jāievēro samērīguma princips, ir iesniegts tikai pakārtoti gadījumā, ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbildētu apstiprinoši. Šajā ziņā var norādīt, ka, tā kā es sliecos uzskatīt, ka uz pirmo jautājumu ir jāsniedz

39. Tādējādi jau pats pirmā prejudiciālā jautājuma formulējums, kas ir sevišķi plašs un precīzs, man ļaus izvērst savu argumentāciju, tieši pamatojoties uz šajā jautājumā ietvertajiem dažādajiem apstākļiem. Tālab es sniegšu savus argumentus četrus posmus.

24 — Attiecībā uz nosacījuma vienkāršu "pieminēšanu", skat. it īpaši 1989. gada 21. septembra spriedumu apvienotajās lietās 46/87 un 227/88 *Hoechst*/Komisija (*Recueil*, 2859. lpp., 19. punkts), 1989. gada 17. oktobra spriedumu lietā 85/87 *Dow Benelux*/Komisija (*Recueil*, 3137. lpp., 30. un nākamie punkti), 1997. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-368/95 *Familiapress* (*Recueil*, I-3689. lpp., 26. punkts), 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-60/00 *Carpenter* (*Recueil*, I-6279. lpp., 42. punkts) un 2010. gada 1. jūlija spriedumu lietā C-407/08 P *Knauf Gips*/Komisija (Krājums, I-6375. lpp., 91. punkts). Attiecībā uz nosacījuma "pārbaudi" skat. iepriekš minēto spriedumu lietās *Volker und Markus Schecke* un *Eijfert*, 66. punkts. Skat. arī ģenerāladvokātes Kokotes secinājumus iepriekš minētajā lietā *Promusicae*, 53. punkts.

40. Pirmkārt, būs detalizēti jāpievērš uzmanība pasākuma, kuru lūdza pieņemt iesniedzējtiesai, raksturam un iezīmēm, vai, precīzāk, šajā gadījumā apstiprināt vai noraidīt apelāciju par filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas izveidi, nošķirot prasītā pasākuma iezīmes, proti, pašu izbeigšanas rikojumu un tā saturu. Jau šī pasākuma analīzei būtu jāļauj sniegt principiālu atbildi uz uzdoto jautājumu vismaz no *Scarlet* tiesību un interešu viedokļa. Tomēr, tā kā galvenokārt ir pieprasīts sniegt atbildi uz uzdoto jautājumu, ņemot

25 — Tādēļ turpmākajos apsvērumos tiks norādīta atsaucē uz prejudiciālo jautājumu vienskaitli.

vērā *Scarlet* pakalpojumu izmantotāju un plašākā mērā interneta lietotāju pamattiesības, vērtējums būs jāveic detalizētāk šādā skatījumā.

Scarlet pakalpojumu izmantotāju un plašākā mērā no interneta lietotāju viedokļa var pieņemt tādu pasākumu, kāds ir prasītais pasākums, pamatojoties vienīgi uz iesniedzējtiesas norādītajām valsts tiesībās paredzētajām normām.

41. Otrkārt, pamatojoties uz šo analīzi, būs iespējams prasīto pasākumu izvērtēt atbilstoši dažādām pieminētajām direktīvām un it īpaši atbilstošajām Hartas normām, kas vajadzības gadījumā tiks interpretētas saskaņā ar attiecīgajām ECPAK tiesību normām, kuras norādījusi iesniedzējtiesa. Padziļināta attiecīgā pasākuma analīze ļaus izskatīt pasākumu atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktā paredzēto tiesību un brīvību ierobežojumiem.

B — *Prasītais pasākums (izbeigšanas rīkojums) un pieprasītā "sistēma" (filtrēšana un bloķēšana)*

42. Tā kā šis pasākums, kā vēlāk tiks konstatēts, ir Hartā atzīto tiesību un brīvību īstenošanas "ierobežojums" tās 52. panta 1. punkta izpratnē, treškārt, būs jāizvērtē, kādos apstākļos šis pasākums būtu pieļaujams, uzmanību pievēršot prasībai, ka ierobežojumiem ir jābūt "paredzētiem likumā". Ņemot vērā prejudiciālā jautājuma formulējumu un lai sniegtu pārlicinošu atbildi, nebūtu vajadzīgs izskatīt pasākumu saistībā ar citiem šajā normā paredzētajiem nosacījumiem.

43. Ņemot vērā šos apsvērumus, treškārt un beidzot, tiks izskatīts jautājums par to, vai no

44. Attiecībā uz šo aspektu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai dalībvalsts tiesai ir atļauts "piespriest [IPN] *in abstracto* un preventīvi attiecībā uz visiem klientiem [...] izveidot visu — gan saņemto, gan nosūtīto — elektronisko komunikāciju, kas tiek sūtītas, izmantojot tā pakalpojumus, it īpaši izmantojot ["peer-to-peer"] programmas, filtrēšanas sistēmu, kuras izmaksas pilnībā sedz šis IPN — un bez ierobežojuma laikā, lai tā tiklā identificētu tādu elektronisko datņu apriti, kurās ir muzikāls, kinematogrāfisks vai audiovizuāls darbs, uz ko, kā apgalvo lūguma iesniedzējs, tam ir tiesības, un pēc tam bloķēt šo datņu pārsūtīšanu vai nu pieprasījuma laikā, vai jau to nosūtīšanas brīdī, un tas viss — izbeigšanas rīkojuma veidā.

45. Pamatojoties uz šajā jautājuma daļā izmantotajiem jēdzieniem un formulējumiem, es izskatišu gan pašas filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas iezīmes, gan rīkojumā prasītā pasākuma iezīmes.

a) “Filtrēšanas” mehānisms

1) Filtrēšanas un bloķēšanas sistēma

46. “Sistēma”, kas ir jāizveido, ir divkārša. Pirmkārt, tai ir jānodrošina visu datu paziņošanas, kas tiek sūtīti, izmantojot *Scarlet* tīklu, *filtrēšana*, lai atklātu vai — ja vēlaties — izolētu to paziņošanu, kas pārkāpj autortiesības²⁶. Izmantojot šo filtrēšanu, otrkārt, sistēmai ir jānodrošina tādas paziņošanas bloķēšana, kas tiešām pārkāpj autortiesības, vai nu “pieprasījuma laikā”, vai “jau to nosūtīšanas brīdī”²⁷. Ciktāl filtrēšanas sistēmas efektivitātes priekšnosacījums ir bloķēšanas mehānisma efektivitāte, šie abi procesi, lai gan tie ir cieši saistīti, ir ļoti atšķirīgi, un tātad to sekas ir dažādas.

47. Iesniedzējtiesa norāda, ka prasītais pasākums noteiktu *Scarlet* vispirms attiecībā uz visiem klientiem izveidot visu — gan saņemto, gan nosūtīto elektronisko paziņojumu, kas tiek sūtīti, izmantojot tās pakalpojumus — it īpaši “peer-to-peer” komunikāciju, filtrēšanas sistēmu. Tā precīzē, ka šīs filtrēšanas mērķis ir “[..] identificēt tādu elektronisko datņu apriti, kurās ir muzikāls, kinematogrāfisks vai audiovizuāls darbs, uz ko [*Sabam*] ir tiesības”.

48. Pārbaudes priekšmets ir definēts precīzi — ļaut filtrēt gan saņemtos, gan nosūtītos elektroniskos paziņojumus, kas tiek sūtīti, izmantojot *Scarlet* pakalpojumus. Šai filtrēšanai pašai jāspēj identificēt *Scarlet* pakalpojumu izmantotāju nosūtītās un saņemtās “elektroniskās datnes”, kuras varētu pārkāpt autortiesības vai blakustiesības. Tātad ieviešamā pārbaude, kas tādējādi ietver filtrēšanas posmu un identificēšanas posmu, ir galvenokārt vērtējama pēc sasniedzamajiem rezultātiem nolūkā bloķēt atklātās datnes, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tai ir arī

26 — Turpmāk tekstā — “filtrēšanas sistēma”.

27 — Turpmāk tekstā — “bloķēšanas mehānisms”.

jāspēj pielāgoties tehnoloģiju attīstībai. Lai tā būtu efektīva, tai vienlaikus ir jābūt sistemātiskai, universālai un tādai, kas attīstās²⁸.

var uzskatīt par pirātiskām, identificēšanas procesiem²⁹. It īpaši Tiesas rīcībā nav neviena precizējuma ne saistībā ar veicamās pārbaudes intensitāti, ne to, cik tā ir detalizēta.

49. Ir jānorāda, ka ne iesniedzējtiesa, ne *Sabam* nesniedz ne vismazāko norādi ne par konkrētu kārtību, saskaņā ar kuru šo pārbaudi var veikt vai ir jāveic, ne par filtrēšanas paņēmieniem, ne arī attiecībā uz datņu, kuras

50. Lai arī ir jāatgādina, ka nevis Tiesas, bet iesniedzējtiesas kompetencē ir vērtēt šī jautājuma tehniskos aspektus³⁰, tomēr ir jāprecizē, ka veicamās filtrēšanas veidam acimredzami

28 — Savos rakstveida apsvērumos *Sabam* uzsver, ka prasītāis pasākums tomēr attiecas tikai uz "peer-to-peer" paziņojumiem. Izteiciens "peer-to-peer" (*pair-à-pair*) nozīmē saziņas metodi, saskaņā ar kuru datori, kas pievienoti tīklam tiešsaistē, ar tādu programmu starpniecību, kurās izmantoti specifiski protokoli, apmainās ar informāciju, kas var būt datnes (piemēram, kā šajā lietā "file sharing") un arī telefonijas pakalpojumi, piemēram, *Skype*. Kā "file sharing" piemēru var minēt šādus protokolus un programmas: *BitTorrent* (*Azureus*, *BitComet*, *Shareaza*, *MIDonkey*..), *eDonkey* (*eDonkey2000*, *MIDonkey*), *FastTrack* (*Kazaa*, *Grokster*, *iMesh*, *MIDonkey*), *Gnutella* (*BearShare*, *Shareaza*, *Casbos*, *LimeWire*, *MIDonkey*..), *Gnutella2* (*Shareaza*, *Trustyfiles*, *Kiwi Alpha*, *FileScope*, *MIDonkey*..), *OpenNap* (*Napster*, *Lopster*, *Teknap*, *MIDonkey*), detalizētai informācijai par "peer-to-peer" skat. it īpaši Stevens, R., *Peer-to-Peer (P2P) Resource Sharing*, 2010. gada jūlijs (Oksfordas Universitātes *Information and Communications Technology* interneta vietnē: <<http://www.ict.ox.ac.uk/oxford/rules/p2p.xml>>). *Sabam* precizē, ka pasākums ir vērsti uz to, lai "padarītu neiespējamu visa veida [...] elektronisko datņu, kurās ir muzikāls darbs no *Sabam* krājuma, nosūtīšanu un saņemšanu, izmantojot "peer-to-peer" programmu". Iesniedzējtiesas kompetencē ir noteikt, ko tas tieši nozīmē, un it īpaši to, vai sistēma ir jāpielāgo datņu apmaiņas veidiem, kas ir alternatīvi "peer-to-peer", piemēram, "streaming" (datu plūsma) un "direct download" (tiešā lejupielāde, izmantojot, piemēram, *RapidShare*, *MegaUpload*). Tiesai, ņemot vērā uzdotā prejudiciālā jautājuma formulējumu un iesniedzējtiesas nolēruma pamatojumu, ir jāpieņem, ka prasītā filtrēšanas un bloķēšanas sistēma ir vēsta "tostarp" ne tikai uz paziņojumiem, kas veikti, izmantojot "peer-to-peer" programmas.

29 — Tās ir nenovēršamas sekas, ko izraisa *Sabam* atbalstītais "tehnoloģiskās neitralitātes" princips, saskaņā ar kuru prasītājā pasākumā *Scarlet* nav noteikts pienākums izmantot kādu īpašu tehnoloģiju.

30 — Ar visu piesardzību, kas jāievēro cilvēkam, kurš nebūt nav mākslas cilvēks, šķiet, ka filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas izveidē varētu izmantot vairākus atklāšanas mehānismus. Var nošķirt: 1) izmantotā komunikācijas protokola atklāšanu: tā kā katram "peer-to-peer" protokolam ir savi mehānismi, lai pārvaldītu tīklu un koordinētu datu plūsmas izplatīšanos, ir iespējams izveidot filtrus, kas meklē katrā IP paketē katram protokolam atbilstošus nospiedumus (parakstus). Pēc tam, kad paraksts ir atpazīts, ir iespējams gan bloķēt, gan arī preventīvos nolūkos ievērojami palēnināt visus paziņojumus, kuros tiek izmantots šis protokols, gan arī izmantot iespējas veikt padziļinātu datņu satura pārbaudi, lai bloķētu tikai tās, kas ir identificētas kā datnes, kas kaitē tiesībām; 2) apmaiņas datņu satura atklāšanu: šī veida sistēma var gan atklāt informācijas nospiedumus, kas iepriekš ievietoti datnē, gan salīdzināt datus informatīsko identifikāciju ar identifikāciju, kas iepriekš iekļauta darbos. Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu minētā *Audible Magic* sistēma *CopySense* ir šāda veida sistēma; 3) šaubīgas komunikācijas dalībnieku rīcības atklāšanu: komunikāciju avotu atklāšana, vairāku savienojumu ar vairākiem citiem klientiem uzsākšanas, izmantojot viena servera/klienta datoru, atklāšana, datņu meklēšanas/pārraidīšanas pieprasījumu un pat apmaiņas šifrēšanas atklāšana kā norāde uz mēģinājumu apiet atklāšanas pasākumus. Dažādu iespējamo tehnisko risinājumu pārskata salīdzinājumam skat., piemēram, *Kahn-Brugidou* 2005. gada 9. marta ziņojumu un 2007. gada 23. novembra *Rapport Olivennes sur le développement et la protection des œuvres culturelles sur les nouveaux réseaux*, kas ir pamatā iepriekš minētajam *Hadopi* likumam.

nav juridiskas ietekmes³¹.

b) "Bloķēšanas" mehānisms

51. Iesniedzējtiesa norāda, ka bloķēšanas mehānismam jāspēj sākt darboties vai nu "[datu] nosūtīšanas brīdī", vai "[to] pieprasījuma laikā", bet tā nesniedz nevienu papildu precizējumu saistībā ar šāda mehānisma *modus operandi*. *Sabam* uzsver, ka izmantoto mehānismu galvenokārt vērtē pēc tā lietderības, tā spējas "padar[īt] neiespējamu to, ka [Scarlet] klienti, izmantojot "peer-to-peer" programmu, jebkādā veidā sūta vai saņem elektroniskās datnes, kurās ietverts muzikāls darbs no *Sabam* krājuma". Tā precizē, ka ar šī mehānisma palīdzību tiek aizkavēta atsevišķas informācijas pārraidīšana, nosūtot tā saukto pārtraukuma ziņu "time out", kas norāda, ka nav iespējams veikt pārraidi.

52. Faktiski³² ir neiespējami konkrēti aprakstīt šādas filtrēšanas sistēmas un bloķēšanas

mehānisma konkrēto darbības veidu *modus operandi*, kādus prasītajā pasākumā ir noteikts izveidot. Prasītās filtrēšanas piemērošanas joma, proti, vienlaikus gan personas, uz kurām attiecas pārbaudes, gan komunikācijas, ko ietekmē pārbaudes, gan arī veicamās pārbaudes intensitāte, ir vienlaikus ļoti vispārīga un daļēji neskaidra. Līdz ar to nevar *a priori* noteikt nedz tās konkrēto ietekmi uz datu apmaiņām, nedz tās kopējās saimnieciskās izmaksas, it īpaši ierīkošanas un uzturēšanas izmaksas.

2) Rikojumā ietvertā pasākuma iezīmes

53. Aprakstītais pieprasītās filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas veids un tā galvenās iezīmes tiešā veidā ietekmē iesniedzējtiesai pieprasītā pasākuma raksturu. Ieviešamās sistēmas ļoti vispārīgā piemērošanas joma nosaka to, ka rikojuma veidā pieprasītā pasākuma *ratione personae* un *ratione materiae* piemērošanas joma nenovēršami ir vispārīga, tāpat kā *ratione temporis* piemērošanas joma, kā to precizē iesniedzējtiesa.

54. Prasītajam pasākumam ir arī citas iezīmes, kuras ir būtiski uzsvērt. Tas, pirmkārt, preventīvi uzliktu *Scarlet* pienākumu sasniegt konkrētu rezultātu, pretējā gadījumā paredzot

31 — Neskatoties uz *Sabam* atbalstīto tehnoloģiskās neitralitātes principu, ieviešamās sistēmas izvēle nav neitrāla arī no tehnoloģiju aspekta. Piemēram, var pamatotī uzskatīt, ka visu komunikāciju satura filtrēšanas sistēma būtiskāk ietekmēs sakaru tīklu nekā vienīgi to datņu filtrēšana, kuru apmaiņa notiek saskaņā ar protokolu, kura paraksts ir identificēts.

32 — Tās ir *Sabam* atbalstītās idejas par tehnoloģisko neitralitāti tiesās sekas.

kavējuma naudu, un, otrkārt, noteiktu tai segt filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas ierīkošanas izmaksas. Tādējādi šo pasākumu raksturo arī tā galvenais mērķis, kas ir deleģēt IPN juridisku un ekonomisku atbildību cīņā pret pirātisku darbu nelikumīgu lejupielādi internetā. Izskatīsim šīs iezīmes detalizētāk.

un atjaunot filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kas tiek vērtēta atbilstoši tās rezultātu efektivitātei, ņemot vērā intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības mērķi.

a) “bez ierobežojuma laikā” — pasākuma *ratione temporis* piemērošanas joma

b) “visi — gan saņemtie, gan nosūtīto elektroniskie paziņojumi” — pasākuma *ratione materiae* piemērošanas joma

55. Iesniedzējtiesa precizē, ka pasākums ir pieprasīts “bez ierobežojuma laikā”. Savukārt *Sabam* savos rakstveida apsvērumos apstiprināja, ka prasītajam rīkojumam vajadzēja attiekties tikai uz tādu ierobežojumu laikā, kas ir saistīts ar pašu autortiesību ilgumu. Tā arī uzsver, ka pasākumam ir jāattīstās, to pielāgojot tehnoloģiju attīstībai un tātad to attiecīgi mainot.

57. Attiecībā uz paziņojumiem, kuri tiek filtrēti un vajadzības gadījumā bloķēti, kā mēs to redzējām, nav norādīta nekāda specifikācija. Nav iespējams noteikt, vai pārbaudēm ir jāattiecas uz visiem paziņojumiem vai tikai uz tiem, kas tiek veikti, izmantojot “peer-to-peer” programmu, tomēr šķiet, ka ieviešamajai pārbaudei, lai sasniegtu efektīvu rezultātu, ir jābūt vienlaikus sistemātiskai un universālai.

56. Līdz ar to prasītais pasākums noteiktu *Scarlet* un, kā mēs to redzēsīm, plašākā mērā IPN kopumā vienlaikus pastāvīgu un nepārtrauktu pienākumu pētīt, pārbaudīt, izveidot

58. Līdz ar to prasītais pasākums, kas izteikts kā vienkāršs rīkojums, kurš adresēts IPN saistībā ar civilo tiesvedību attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi konstatēšanu un soda sankcijām par šo pārkāpumu, kā arī kompensāciju par nodarītajiem zaudējumiem, faktiski nozīmē pastāvīgas un nepārtrauktas visu elektronisko paziņojumu, kas tiek sūtīti, izmantojot minētā IPN pakalpojumus, sistemātiskas un universālas filtrēšanas sistēmas izveidi.

c) "attiecībā uz visiem klientiem" — pasākuma *ratione personae* piemērošanas joma

pirms konkrētais autortiesību pārkāpums ir ticis identificēts.

59. Ieviešamās sistēmas uzdevums, kas ir tieši saistīts ar komunikāciju filtrēšanas kontroles universālumu, ir aptvert ne tikai IPN abonentu rīcību, bet visu attiecīgā IPN pakalpojumu lietotāju rīcību. Kā to precizēja *Sabam* savos rakstveida apsvērumos, nav svarīgi, vai tas ir IPN klienta sūtīts paziņojums vai viņam paredzēts paziņojums. Lai sistēma būtu efektīva, tai ir jādarbojas, ievērojot paša prejudiciālā jautājuma formulējumu, lai gan attiecīgās personas, kas izdara autortiesību pārkāpumus, nav iepriekš zināmas un neatkarīgi no jebkādām līgumattiecībām starp minētajām personām un IPN.

60. Ieviešamajai sistēmai ir jāspēj bloķēt jebkura interneta lietotāja, *Scarlet* abonenta, sūtījumu jebkuram citam interneta lietotājam, vai nu tas būtu *Scarlet* abonents, vai nē, visas datnes, kuras varētu apdraudēt tiesības, kuru pārvaldību, apkopošanu un aizsardzību nodrošina *Sabam*. Tomēr tai ir arī jāspēj bloķēt visas datnes, kuras var apdraudēt autortiesības un kuras saņem visi interneta lietotāji, *Scarlet* abonenti, no citiem interneta lietotājiem, vai nu tie būtu *Scarlet* abonenti, vai nē. Sistēmai jāspēj bloķēt visas datnes, kurās identificējams saturs no *Sabam* krājuma,

61. Ir arī obligāti jāuzsver vēl viens prasītā pasākuma ļoti plašās piemērojamības aspekts. Lai gan ir skaidrs, ka strīds pamata lietā ir vienīgi starp *Sabam* un *Scarlet*, tomēr no rikojauma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu un dažādu lietas dalībnieku rakstveida apsvērumiem izriet, ka strīda iespaids katrā ziņā ir plašāks nekā pamata lietas dalībnieku intereses. Strīda risinājums pamata lietā nenovēršami tiks attiecināts un vispārināts ne tikai attiecībā uz visiem IPN, bet arī plašāk uz citiem nozīmīgiem dalībniekiem, kuri ir saistīti ar internetu³³, ne tikai dalībvalstī, kuras tiesa uzdod prejudiciālus jautājumus, bet visās dalībvalstīs un pat ārpus tām³⁴. Tas, ko iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, kā es to jau esmu uzsvēris, ir norādīt, vai Eiropas Savienības tiesības liedz tiesai pieņemt tādu pasākumu, kāds ir prasītais pasākums, un plašākā nozīmē, vai tā liedz tiesību īpašniekiem aktīvāk cīnīties pret nelikumīgu lejupielādi,

33 — Tiesai tika iesniegts identisks prejudiciālais jautājums saistībā ar citu strīdu — *Sabam* pret sociālo tīklu *Netlog*; skat. lietu *Sabam* C-360/10, kas pašlaik tiek izskatīta Tiesā (OV 2010, C 288, 18. lpp.).

34 — Beļģijas tiesu nolēmumi šajā lietā ir guvuši plašu atsaucību ārpus Eiropas robežām, kā to ļauj konstatēt ātrā meklēšana internetā.

palielinot šāda veida prasību skaitu visās da-
libvalstīs un ārpus tām³⁵.

in concreto konstatētu faktiskisku vai iespējamu
risku attiecībā uz autortiesību vai blakustie-
sību pārkāpumu saistībā ar civilo tiesvedību.
Tādējādi šis pēdējais ir iecerēts kā vienlaikus
preventīvs un atturošs pasākums³⁶.

62. Līdz ar to prasītajam pasākumam, kas
sniegts kā rīkojums un adresēts konkrētai ju-
ridiskai personai, nosakot, ka tai ir jāizveido
filtrēšanas un bloķēšanas sistēma, patiesībā
būs ilgstoša ietekme uz nenoteiktu skaitu ju-
ridisko un fizisko personu, uz IPN un interne-
ta lietotājiem, informācijas sabiedrības pakal-
pojumu sniedzējiem un minēto pakalpojumu
lietotājiem.

e) “izmaksas pilnībā sedz šis IPN” — ar prasī-
tā pasākuma izpildi saistītās izmaksas

d) “*in abstracto* un preventīvi” — prasītā pa-
sākuma preventīvā un atturošā funkcija

63. Iesniedzējtiesa norāda, ka tai tika lūgts
noteikt *Scarlet* prasīto pasākumu “*in abstrac-
to*” un “preventīvi”, tomēr neprecizējot, ko tas
tieši nozīmē. Tomēr var pieņemt, ka prasītā
pasākuma mērķis nav uzlikt IPN pienāku-
mu rīkoties, pamatojoties uz iesniedzējtiesas

64. Visbeidzot iesniedzējtiesa precizē, ka
prasītās filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas
izveide ir jāsamaksā interneta piekļuves no-
drošinātājam. No šī viedokļa attiecīgais pa-
sākums nozīmē to, ka *Scarlet* tiek uzlikts
pienākums segt izmaksas, kuras noteikti nav
mazas, saistībā ar civilās tiesvedības ierosinā-
šanu, ko parasti, lai panāktu tiesību pārkāpu-
mu konstatēšanu, soda sankcijas un attiecīgā

35 — Nav pat jāpārliecina, kādu ievērojamu labumu tiesību ipaš-
niekiem un viņu tiesību pārņēmējiem, it īpaši autortiesību
aģentūrām, kas ir iesaistījušās cīņā pret nelikumīgu lejup-
ielādi, sniegtu filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu vispārēja
ieviešana, pieņemot, ka šīs sistēmas varētu būt tiešām efek-
tīvas no procedūru un kultūras mantojuma viedokļa, attie-
cībā uz stratēģiju, kas ietver tiesas ceļā pieprasītu palīdzību
no IPN, lai atklātu un apzinātu pārkāpumu izdarītājus un lai
pēc tam pret viņiem uzsāktu procesuālās darbības.

36 — Šajā ziņā *Sabam* precizē, ka tai nav nolūka apsūdzēt *Scar-
let* kā pārkāpuma izdarītāju vai atbildīgo personu par inte-
lektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, bet gan atturēt to
sniegt pakalpojumus trešām personām, ciktāl šīs personas
izmanto šos pakalpojumus, lai pārkāptu autortiesības un
blakustiesības. Tomēr šajā ziņā ir jāatgādina, ka *Scarlet* pir-
majā instancē tika izsniegts izbeigšanas rīkojums, nosakot
kavējuma naudu, par kuru tā iesniedza attiecīgo apelācijas
sūdzību, un ka *Sabam* pieprasīja apstiprinājumu par pir-
mās tiesas nolēmumiem, kā arī gaidāmā nolēmuma tulko-
šanu un publicēšanu *Scarlet* interneta vietnē un vairākos
laikrakstos.

gadījumā kompensāciju par minēto tiesību aizskārumiem maksā autortiesību vai blakustiesību īpašnieki vai to tiesību pārņēmēji.

individuāla pieeja, kas parasti tiek sagaidīta no ikvienas atbildes vai reakcijas uz uzvedību, kas, domājams, ir specifiska un noteikta. Atbildot uz vairāk vai mazāk individuāliem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, iesniedzējtiesai tiek prasīts noteikt pasākumu, kas, es atkārtāju, jau pēc sava rakstura no jebkura aspekta — indivīda, telpas un laika — var būt vienīgi vispārējs.

65. Attiecīgā pasākuma tiešā ekonomiskā ietekme³⁷ nav tikusi nekādā veidā vērtēta un to faktiski nevar novērtēt³⁸, turklāt to vēl var palielināt ar prasīto pasākumu saistītās kavējuma naudas un it īpaši prasība noteikt kavējuma naudu par filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas ieviešanas kavējumiem.

3) Starpsecinājums

66. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka prasītais pasākums, nosakot IPN pienākumu izveidot iepriekš aprakstīto filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, faktiski ir jauns vispārējs “pienākums”, kuru ar laiku būs pastāvīgi jāuzņemas visiem IPN. Pašam pasākumam nav raksturīga konkrētība un

67. Te vēl os norādīt, ka no šāda viedokļa un ja iesniedzējtiesas jautājums būtu jāizskata, ievērojot tikai *Scarlet* tiesības un intereses, piemērojot tiesiskuma principu tā vispārējā nozīmē, uz to varētu atbildēt noraidīši. Kā Tiesa to uzsvēra savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Hoechst/Komisija*³⁹, “publiskās varas iejaukšanās gadījumiem fiziskas vai juridiskas personas privātās darbības sfērā ir jābūt juridiskajam pamatam, un tie ir jāpamato ar iemesliem, kas paredzēti likumā”. Šī aizsardzības prasība, kas ir atzīts Eiropas Savienības tiesību vispārējs princips, ir tiesiskuma principa un tiesiskās drošības principa, kas paši

37 — *Tribunal de première instance de Bruxelles* pieaicinātais eksperts uzsver šo jautājuma aspektu. Skat. 2007. gada 29. janvāra atzinuma 4. un 5. punktu, kas minēti iesniedzējtiesas nolēmumā un iekļauti šo secinājumu 21. punkta.

38 — Vēlreiz jāuzsver, ka *Sabam* atbalstītais tehnoloģiskās neitralitātes princips ietver to, ka nav iespējams *ex ante* novērtēt šādas filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas izveides kopējās izmaksas, proti, izmaksas, kuras attiecas uz pētniecību un pašas sistēmas testēšanu, ieguldījumu izmaksas (filtrēšanas korpusi, maršrutētāji u.c.), projekta tehnoloģiju un vadības izmaksas, kā arī uzturēšanas un darbības uzraudzības izmaksas.

39 — 19. punkts

izriet no tiesiskuma idejas⁴⁰, nenovēršamas sekas. Tādējādi Tiesa ir atkārtoti atzinusi, ka tiesiskās drošības princips prasa, lai tiesiskais regulējums, uzliekot tādu pienākumu nodokļu maksātājiem⁴¹, kas izraisa privātpersonām nelabvēlīgas sekas⁴², vai nosakot ierobežojošus pasākumus, kuri būtiski ietekmē konkrētu personu tiesības un brīvības⁴³, būtu skaidrs un precīzs, lai ieinteresētās personas varētu nepārprotami zināt savas tiesības un

pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties⁴⁴. Taču, kā es to detalizēti parādīšu tālāk⁴⁵, pievēršot uzmanību *Scarlet* pakalpojumu izmantotājiem un plašākā mērā interneta lietotājiem, valsts tiesību norma, uz kuru pamatojoties var tikt pieņemts tāds pienākums, kāds ir noteikts *Scarlet*, neatbilst šim prasībām.

- 40 — Gandrīz vairs nav jāatgādina, ka Eiropas Savienība saskaņā ar LES 2. pantu ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, it īpaši tiesiskumu, un ka Tiesa jau sen savā judikatūrā ir nostiprinājusi "tiesiskās Kopienas" ideju; skat. it īpaši 1986. gada 23. aprīļa spriedumu lietā 294/83 *Les Verts/Parlaments* (*Recueil*, 1339. lpp., 23. punkts) un 2008. gada 3. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation/Padome* un Komisija (Krājums, I-6351. lpp., 281. punkts). Saistībā ar šiem jautājumiem un ar visām iebildēm, kas jāpievieno attiecībā uz valsts koncepciju izmantošanu Savienības tiesībās, skat. it īpaši Callies, C. un Ruffert, M., *EUV/EGV, Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtscharta, Kommentar*, Beck, 2007, 62. lpp.; Schwarze, J., *Droit administratif européen*, Bruylant, 2009, 219. lpp. un nākamās lpp.; Azoulai, L., *Le principe de légalité*, no: Auby, J.-B. un Duthel de la Rochère, J., *Droit administratif européen*, Bruylant, 2007, 394. lpp., it īpaši 399. lpp.; Simon, D., *La Communauté de droit*, no: Sudre, F. un Labayle, H., *Réalité et perspectives du droit communautaire des droits fondamentaux*, Bruylant, 2000, 85. lpp., it īpaši 117. lpp. un nākamās lpp.
- 41 — Skat. 1981. gada 9. jūlija spriedumu lietā 169/80 *Gondrand un Garancini* (*Recueil*, 1931. lpp., 17. punkts), 1989. gada 22. februāra spriedumu apvienotajās lietās 92/87 un 93/87 Komisija/Francija un Apvienotā Karaliste (*Recueil*, 405. lpp., 22. punkts), 1996. gada 13. februāra spriedumu lietā C-143/93 *Van Es Douane Agenten* (*Recueil*, I-431. lpp., 27. punkts), 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-354/95 *National Farmers' Union* u.c. (*Recueil*, I-4559. lpp., 57. punkts), 1997. gada 16. oktobra spriedumu lietā C-177/96 *Banque Indosuez* u.c. (*Recueil*, I-5659. lpp., 27. punkts), 2003. gada 23. septembra spriedumu lietā C-78/01 *BGL* (*Recueil*, I-9543. lpp., 71. punkts) un 1997. gada 20. novembra spriedumu lietā C-338/95 *Wiener SI* (*Recueil*, I-6495. lpp., 19. punkts).
- 42 — Skat. it īpaši 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-17/03 *VEMW* u.c. (Krājums, I-4983. lpp., 80. punkts), Tiesas 2010. gada 14. janvāra spriedumu lietā C-226/08 *Stadt Papenburg* (Krājums, I-131. lpp., 45. punkts), 2010. gada 14. septembra spriedumu lietā C-550/07 P *Akzo Nobel Chemicals un Akros Chemicals/Komisija* u.c. (Krājums, I-8301. lpp., 100. punkts) un 2010. gada 2. decembra spriedumu lietā C-225/09 *Jakubowska* (Krājums, I-12329. lpp., 42. punkts).
- 43 — 2010. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-340/08 *M* u.c. (Krājums, I-3913. lpp., 65. punkts).

68. Jāpiebilst, ka, ievērojot tieši Komisijas pamatoti atbalstīto pieeju, ir samērā skaidrs, ka nav ievērots samērīgums starp apstrīdēto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu un prasīto pasākumu. Tomēr tas, manuprāt, nav galvenais uzdotais jautājums. Jautājums ir par to, vai jauno "pienākumu" izveidot tādu filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kurai piemīt iepriekš aprakstītās iezīmes, ņemot vērā tās ietekmi uz minēto IPN pakalpojumu izmantotāju, proti, interneta lietotāju, pamattiesībām, var noteikt IPN rīkojuma veidā un

- 44 — Skat. arī 1985. gada 30. janvāra spriedumu lietā 143/88 Komisija/Dānija (*Recueil*, 427. lpp., 10. punkts), 1988. gada 21. jūnija spriedumu lietā C-257/86 Komisija/Itālija (*Recueil*, 3249. lpp., 12. punkts), 1993. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-325/91 Francija/Komisija (*Recueil*, I-3283. lpp., 26. punkts), 2009. gada 1. oktobra spriedumu lietā C-370/07 Komisija/Padome (Krājums, I-8917. lpp., 39. punkts), 2010. gada 11. novembra spriedumu lietā C-152/09 *Groottes* (Krājums, I-11285. lpp., 43. punkts) un 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-77/09 *Gowan Comércio* (Krājums, I-13533. lpp., 47. punkts). Jautājuma par prasību pēc skaidrības un par direktīvu transponēšanas pasākumu precīzēšanu skat. it īpaši 2005. gada 20. oktobra spriedumu lietā Komisija/Apvienotā Karaliste C-6/04 (Krājums, I-9017. lpp., 21. punkts), 2007. gada 10. maija spriedumu lietā C-508/04 Komisija/Austrija (Krājums, I-3787. lpp., 73. punkts) un 2011. gada 3. marta spriedumu lietā C-50/09 Komisija/Irija (Krājums, I-873. lpp., 46. punkts).
- 45 — Skat. tālāk E apakšpunktu, 101. un nākamie punkti.

ar tādu juridisko pamatojumu, kas man vēl ir jāizvērtē.

C — Pasākuma kvalificēšana, ņemot vērā direktīvas un Hartas 7., 8. un 11. pantu — “ierobežojums” Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē

69. Prejudiciālais jautājums ir par Tiesas sniegto “Direktīvu 2001/29 un 2004/48, lasot kopā ar Direktīvām 95/46, 2000/31 un 2002/58, interpretāciju, it īpaši interpretējot tās attiecībā uz [Hartas 7., 8., 11. pantu un 52. panta 1. punktu]”. Būtībā ir jānosaka, vai, ņemot vērā pašreizējais valsts tiesību akts, šis normatīvo aktu kopums, kurā ietilpst gan primārie, gan atvasinātie tiesību akti, dod valsts tiesām iespēju ar rīkojumu noteikt tādu pasākumu, kāds ir iepriekš aprakstītais pasākums. Tomēr pamata lieta galvenokārt ir jāizskata, ņemot vērā primārās tiesības, savukārt [uz lietu] tieši attiecināmās interpretētās atvasinātās tiesības un Hartas 7., 8. un 11. pantā garantētās tiesības un brīvības, kā mēs to redzēsim, ir jāizskata atkarībā no konkrētā pasākuma. Par apgalvojumu ir jāsniedz daži ievada apsvērumi.

70. Ir jāatgādina, ka jautājumā minētās direktīvas ir atbilstošās tiesību normas prasītā

pasākuma pieņemšanai⁴⁶, vieniem uzskatot, ka tās atļauj vai neliek šķēršļus šādi pieņemšanai, citiem, gluži pretēji, uzskatot, ka tās neļauj, pat liedz to pieņemt⁴⁷. Šajās direktīvās ir vairāk vai mazāk izvērsta atsauce uz ECPAK un tagad Hartā garantētajām pamattiesībām⁴⁸. Tiesa savā spriedumā lietā *Promusicae* nosprieda, ka dalībvalstīm, transponējot un piemērojot šīs direktīvas, ir jānodrošina taisnīgs līdzsvars starp pamattiesībām un tiesībām, kas garantētas šajās direktīvās.

71. Kā zināms, Hartas 7., 8., un 11. pants attiecīgi garantē tiesības uz privātās un ģimenes

46 — Piemēram, Direktīvas 2001/29 8. panta 3. punktā un Direktīvas 2004/48 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts divkārs pienākums dalībvalstīm izveidot tiesvedības sistēmu intelektuāla īpašuma tiesību pārkāpumu novēršanai un sodīšanai. Direktīvas 2000/31 15. panta 1. punktā ir noteikts divkārs pienākums dalībvalstīm atturēties no darbības: tām ir jāatturas “pakalpojumu sniedzējiem” uzlikt pienākumu pārraudzīt informāciju, kuru tie pārraida vai uzglabā, kā arī tās nevar uzlikt pienākumu aktīvi izmeklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību. Direktīvas 95/46 un 2006/24, ņemot vērā to priekšmetu, garantē tiesības uz personas datu aizsardzību. Direktīvas 2006/24 4. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis pieņem pasākumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar šo direktīvu saglabātie dati īpašos gadījumos un atbilstoši attiecīgās valsts tiesību aktiem tiktu nodoti vienīgi kompetentām valsts iestādēm.

47 — Skat. šajā ziņā ģenerālvokātes Kokotes iepriekš minētos secinājumus lietā *Promusicae*, kuros detalizēti izskatīta dažādās direktīvas vienojošā saikne.

48 — Skat. it īpaši Direktīvas 95/46/EK preambulas pirmo, otro, desmito un trīsdesmit septīto apsvērumu, Direktīvas 2002/58 preambulas 3., 11. un 24. apsvērumu, Direktīvas 2000/31 preambulas deviņto apsvērumu un Direktīvas 2006/24 preambulas deviņto un 25. apsvērumu, kā arī 4. pantu.

dzīves neaizskaramību, tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz vārda un informācijas brīvību. Nav vajadzības uzsvērt, ka šajā lietā tiek aplūkotas citas pamattiesības, it īpaši tiesības uz īpašumu, kas garantētas Hartas 17. panta 1. punktā, un jo sevišķi tiesības uz intelektuālā īpašuma aizsardzību, kas garantētas Hartas 17. panta 2. punktā un kuru pārkāpšana notiek masveidā, veicot saistībā ar nelikumīgu lejupielādi internetā, neapšaubāmi ir šīs lietas pamatā. Tomēr, ņemot vērā lūgto pasākumu un filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kā arī uzdotā prejudiciālā jautājuma formulējumu, galvenās tiesības, uz kurām attiecas šis jautājums, ir Hartas 7., 8. un 11. pantā garantētās tiesības, jo tiesības uz īpašumu uz to attiecas tikai sekundāri, ciktāl sistēma ir jāizveido tikai uz IPN rēķina⁴⁹.

minēto pasākumu būtu jākvalificē kā šādu ierobežojumu⁵⁰, tad būtu jānodrošina, lai tas atbilst dažādiem nosacījumiem, kas paredzēti šajās tiesību normās.

1) “it īpaši interpretējot tās attiecībā uz Hartas 7. un 8. pantu” — par privātās dzīves neaizskaramību un tiesībām uz personas datu aizsardzību

72. Tādēļ tagad ir jāaplūko jautājums par to, vai prasīto pasākumu var kvalificēt kā tiesību un brīvību “ierobežojumu” Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē, skatot to kopā ar ECPAK 8. panta 2. punktu un 10. panta 2. punktu. Ja

73. Prasītais pasākums ir jāizskata secīgi, pirmkārt, kā tiesību uz personas datu

49 — Tā kā filtrēšanas un bloķēšanas sistēma ir jāizveido tikai uz IPN rēķina, minētais pasākums varētu būt arī īpašuma tiesību “atņemšana” Hartas 17. panta izpratnē, kā tas ir interpretēts saskaņā ar ECPAK 1. protokola 1. pantu un Eiropas Cilvēktiesību tiesas atbilstošo judikatūru. Tomēr šajos secinājumos šis aspekts netiks izskatīts.

50 — “Iejaukšanās” ECPAK 8. panta izpratnē, vai “ierobežojums” ECPAK 10. panta izpratnē. Par šiem jēdzieniem skat. it īpaši Ganshof van der Meersch, W. J., *Réflexions sur les restrictions à l'exercice des droits de l'homme dans la jurisprudence de la Cour européenne de Strasbourg, Völkerrecht als Rechtsordnung — Internationale Gerichtsbarkeit — Menschenrechte, Festschrift für H. Mosler*, Springer, 1983, 263. lpp.; Kiss, C.-A., *Les clauses de limitation et de dérogation dans la CEDH*, no: Turp, D. un Beaudoin, G., *Perspectives canadiennes et européennes des droits de la personne*, Yvon Blais, 1986, 119. lpp.; Duarte, B., *Les restrictions aux droits de l'homme garantis par le Pacte international relatif aux droits civils et politiques et les Conventions américaine et européenne des droits de l'homme*, Lille II universitāte, doktordarbs, 2005; Viljanen, J., *The European Court of Human Rights as a Developer of the General Doctrines of Human Rights Law. A Study of the Limitation Clauses of the European Convention on Human Rights*, Tampere Universitāte, doktordarbs, 2003; Loucaides, L. G., “Restrictions or limitations on the Rights guaranteed by the European Convention on Human Rights”, no: *The Finnish Yearbook of International Law*, 3. sēj., 334. lpp.

aizsardzību un, otrkārt, kā tiesību uz saziņas konfidencialitāti iespējams ierobežojums. Vispārīgā veidā, kā to dažreiz ir konstatējusi Komisija⁵¹, iespēja palikt anonīmam ir būtiska, ja ir vēlēšanās aizsargāt pamattiesības uz privāto dzīvi kibertelpā. Tomēr ir skaidri redzams, ka Direktīvas 95/46 un 2002/58 ir jāinterpretē saskaņā ar Hartas 7. un 8. pantu⁵², vajadzības gadījumā skatot tos kopā ar ECPAK 8. pantu⁵³, jo saikne, kas vieno tiesības uz personas datu aizsardzību (Hartas 8. pants) un prasītās filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas ierīkošanu, ir daudz neskaidrāka⁵⁴.

a) Personas datu aizsardzība (Hartas 8. pants)

74. Ir zināmas grūtības konkrēti izvērtēt, kā filtrēšanas un bloķēšanas sistēma ietekmē tiesības uz personas datu aizsardzību. Pirmā problēma ir saistīta ar attiecīgo personas datu identificēšanu, jo, izņemot datus, kas attiecas uz "IP adresēm"⁵⁵, tie nav skaidri identificējami. *Sabam* atbalstītā tehnoloģiskā neitralitāte faktiski nozīmē to, ka nav iespējams *a priori* noteikt, vai ieviešamā sistēma ietver personas datu apstrādi. Nav iespējams *a fortiori* secināt, vai tās dēļ notiek IP adresu vākšana un atšifrēšana.

51 — Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Drošākas informācijas sabiedrības izveide, uzlabojot informācijas infrastruktūru drošību un apkarojot datornoziegumus — *eEurope 2002* (COM(2000) 890, galīgā redakcija, it īpaši 23. lpp.).

52 — Šajā ziņā skat. it īpaši 2003. gada 20. maija spriedumu apvienotajās lietās C-465/00, C-138/01 un C-139/01 *Rundfunk* (*Recueil*, I-4989. lpp., 68. punkts), 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-73/07 *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia* (Krājums, I-9831. lpp.), kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Volker und Markus Schecke* un *Eifert*, 56. un nākamie punkti. Skat. arī iepriekš minētos ģenerāldavokātes Kokotes secinājumus lietā *Promusicae*, 51. un nākamie punkti.

53 — Skat. it īpaši Direktīvas 95/46 preambulas desmito apsvērumu un Direktīvas 2002/58 preambulas 1., 2., 7., 10., 11. un 24. apsvērumu, kā arī 1. panta 1. punktu.

54 — *Scarlet* un *ISPA*, tāpat kā Beļģijas, Čehijas un Nīderlandes valdības, būtībā norāda, ka šādas filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas izveide radītu situāciju, ka IPN apstrādātu personas datus, pārkāpjot Direktīvu 95/46 un 2002/58 noteikumus. Savukārt *Sabam*, Polijas un Somijas valdības, kā arī Komisija uzskata, ka šādas sistēmas izveide nav pretrunā Direktīvām 95/46 un 2002/58. Attiecībā uz datu apstrādes aizliegumiem, kas paredzēti šajās direktīvās, it īpaši skat. iepriekš minētos ģenerāldavokātes Kokotes secinājumus lietā *Promusicae*, 64. un nākamie punkti.

75. Otrā problēma ir saistīta ar grūtībām noteikt, vai IP adreses ir personas dati. Līdz šim Tiesa ir izspriedusi tikai gadījumus, kuros ir apstrīdēti konkrēti dati, kas ir saistīti ar IP adresēm⁵⁶. Savukārt tai vēl nekad nav bijusi

55 — *Scarlet* un *ISPA* uzskata, ka IP adrese, kas ir katram interneta lietotājam sava, ir personas dati tiktāl, ciktāl tā ļauj precīzi identificēt interneta lietotājus. Attiecīgi interneta lietotāju IP adresu vākšana un atšifrēšana, kas vajadzīga, lai lietotājus identificētu un lai darbotos šāda sistēma, būtu personas datu apstrāde, kas nav atļauta direktīvās.

56 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Promusicae*, 45. punkts; 2009. gada 19. februāra rīkojums lietā C-557/07 *LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten* (Krājums, I-1227. lpp.).

iespēja vērtēt, vai IP adresi var uzskatīt par personas datiem⁵⁷.

dati minētās direktīvas 2. panta a) punkta izpratnē⁶¹.

76. Savukārt Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam bija iespēja norādīt⁵⁸, ka “interneta lietotāju rīcības uzraudzība un viņu IP adresu vākšana ir iejaukšanās viņu tiesībās uz privātās dzīves un sarakstes neaizskaramību”⁵⁹. Darba grupa personu aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi, kas izveidota ar Direktīvu 95/46⁶⁰, arī uzskata, ka IP adreses neapšaubāmi ir personas

77. Šie viedokļi atbilst juridiskajai realitātei, kas izriet no Direktīvas 2006/24/EK 5. panta⁶², kurā interneta piekļuves nodrošinātājiem ir noteikts pienākums saglabāt noteiktus datus smagu noziegumu atklāšanas, izmeklēšanas un kriminālvajāšanas nolūkā. Pirmkārt, tie ir “dati, kuri nepieciešami, lai izsekotu un identificētu paziņojuma avotu”, un tas ir abonentu vai interneta lietotāja, kuram ir piešķirta interneta protokola IP adrese, vārds un adrese, un, otrkārt, tie ir dati, kas nepieciešami, lai noteiktu “interneta piekļuves pakalpojuma pieteikuma un atteikuma datumu un laiku, pamatojoties uz noteiktu laika zonu, kopā ar IP [...] dinamisko vai statisko adresi, kuru komunikācijai piešķīris interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējs”.

57 — Var novērot, ka jautājums netiēsai uzdots lietā *C-461/10 Bonnier Audio u.c.*, kas pašlaik tiek izskatīta Tiesā (OV 2010, C 317, 24. lpp.), kurā būtībā Tiesai tiek jautāts, vai Direktīva 2006/24, ar ko groza Direktīvu 2002/58, liedz piemērot valsts tiesību normu, kas ieviesta, pamatojoties uz Direktīvas 2004/48 8. pantu, un kas, lai identificētu abonentu, atļauj IPN paziņot autortiesību īpašniekam vai tā tiesību pārņēmējam IP adresi, kura varētu tikt izmantota, lai pārķāptu minētās tiesības.

58 — Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2010. gada 22. februāra atzinums par notiekošajām Eiropas Savienības sarunām saistībā ar Nolligumu par viltotu preču tirdzniecību (ACTA) (OV 2010, C 147, 1. lpp., 24. punkts), Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2010. gada 10. maija atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par seksuālās vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, ar ko atceļ Pamatlēmumu 2004/68/TI (OV 2010, C 323, 6. lpp., 11. punkts).

59 — Šajā ziņā ir jānorāda uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru — 2006. gada 29. jūnija nolēmumu lietā *Weber* un *Saravia* pret Vāciju, prasība Nr. 54934/00 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2006-XI) un 2008. gada 1. jūlija spriedumu lietā *Liberty* u.c. pret Apvienoto Karalisti, prasība Nr. 58243. Tomēr būtu jāatzīmē, ka šīs abas lietas neattiecas tieši uz IP adresu vākšanu, bet gan uz telekomunikāciju pārraudzību.

60 — Tā sauktā “29. panta darba grupa”.

78. Šādā skatījumā IP adrese var tikt uzskatīta par personas datiem, ciktāl tā var palīdzēt identificēt personu, atsaucoties uz

61 — Skat. it īpaši 2007. gada 20. jūnija atzinumu 4/2007 par personas datu jēdzienu, WP 136, kas pieejams interneta vietnē <<http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/>>. Plašāk skat. arī 1997. gada 3. decembra Ieteikumu Nr. 3/97 “Anonimitāte internetā”, WP 6, un 2000. gada 21. novembra darba dokumentu ar nosaukumu “Privātās dzīves neaizskaramība internetā — Integrēta Eiropas stratēģija datu aizsardzībai tīmeklī”, WP 37, it īpaši 22. lpp.

62 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Direktīva par tādu datu saglabāšanu, kurus iegūst un apstrādā saistībā ar publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanu vai publiski pieejamu komunikāciju tīklu nodrošināšanu, ar ko groza Direktīvu 2002/58/EK (OV L 105, 54. lpp.).

identifikācijas numuru vai jebkādu citu personai raksturīgu informāciju⁶³.

tehnoloģiju, nešaubīgi var skart tiesības uz personas datu aizsardzību⁶⁵ tādā mērā, lai varētu to kvalificēt kā ierobežojumu Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē.

79. Tādējādi uzdotais jautājums nav tik daudz saistīts ar to, kāds ir IP adrešu juridiskais statuss, bet drīzāk, lai noteiktu, kādos apstākļos un kādiem mērķiem tās var apkopot, kādos apstākļos var veikt to atšifrēšanu un personas datu apstrādi, kas no tā izriet, vai arī kādos apstākļos var pieprasīt veikt šo adrešu vākšanu un atšifrēšanu⁶⁴.

b) Elektroniskās saziņas neaizskaramība (Hartas 7. pants)

80. Šeit ir jāatceras, ka filtrēšanas un bloķēšanas sistēma, kāda tā ir pieprasīta, lai gan ir iepriekš minētās neskaidrības attiecībā uz

81. Tāda elektronisko paziņojumu filtrēšanas sistēmas ieviešana, kāda ir prasītā sistēma, ietekmē arī tiesības uz korespondences neaizskaramību un plašākā nozīmē tiesības uz saziņas neaizskaramību, kas garantētas Hartas 7. pantā⁶⁶, kā tas ir interpretēts saskaņā

63 — Tāda, piemēram, ir *Commission nationale de l'informatique et des libertés* izmantotā pieeja Francijā; skat. 2007. gada 8. novembra Lēmumu Nr. 2007-334. Par šiem jautājumiem skat., piemēram, González Pascual, M., *La Directiva de retención de datos ante el Tribunal Constitucional Federal alemán. La convergencia de jurisprudencias en la Europa de los Derechos: un fin no siempre deseable*, REDE, 2010, Nr. 36, 591. lpp.

64 — Par aizlieguma saglabāt un izpaust datplūsmas datu darbības jomu Direktīvas 2002/58 izpratnē un tā izņēmumiem jāatsaucas uz ģenerāladvokātes Kokotes secinājumiem lietā *Promusicae*, 64. un nākamie punkti.

65 — Ar Direktīvas 2006/24 11. pantu Direktīvas 2002/58 15. pantam tika pievienots 1.a punkts, saskaņā ar kuru Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkts neattiecas uz datiem, kuru saglabāšana ir īpaši prasīta Direktīvā 2006/24. Direktīvas 2006/24 4. pantā šajā gadījumā ir noteikts, ka "dalībvalstis pieņem pasākumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar šo direktīvu saglabātie dati īpašos gadījumos un atbilstoši attiecīgās valsts tiesību aktiem tiek paredzēti vienīgi kompetentām valsts iestādēm. Procedūras, kas jāievēro, un nosacījumi, kas jāizpilda, lai saņemtu piekļuvi saglabātajiem datiem atbilstīgi nepieciešamības un proporcionalitātes prasībām, visas dalībvalstis nosaka savos tiesību aktos, ņemot vērā attiecīgus Eiropas Savienības tiesību aktus vai starptautisko publisko tiesību aktus un jo īpaši ECPAK, kā to ir interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa".

66 — *Scarlet*, kuru atbalsta *ISPA*, uzsver, ka šādas sistēmas ieviešana pārkāptu Direktīvas 2002/58 noteikumus par elektroniskās saziņas konfidencialitāti, šajā ziņā atsaucoties uz minētās direktīvas preambulas 26. apsvērumu un 5. pantu.

ar ECPAK 8. pantu un Eiropas Cilvēktiesību tiesas atbilstošo judikatūru.

82. Eiropas Cilvēktiesību tiesai vēl nav bijusi iespēja spriest nedz par konkrētu elektroniskās saziņas kontroles pasākumu saderību ar ECPAK, nedz *a fortiori* — par tādu filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kāda ir prasītā sistēma. Tomēr var uzskatīt, ka, ņemot vērā judikatūru par telefonsarunu noklausīšanos⁶⁷, šādi pasākumi būtu iejaukšanās ECPAK 8. panta izpratnē. Turklāt tai bija iespēja atzīt, ka personas datu vākšana un saglabāšana bez personas piekrišanas attiecībā uz telefona, elektroniskā pasta un interneta izmantošanu nozīmētu “iejaukšanos” attiecīgās personas tiesībās uz privātās dzīves un korespondences neaizskaramību ECPAK 8. panta izpratnē⁶⁸.

83. Savukārt Direktīvas 2002/58⁶⁹ 5. pants definē un garantē tādas saziņas konfidencialitāti,

ko veic publisko komunikāciju [sakarū] tīklā vai publiski pieejamu elektronisko komunikāciju [sakarū] pakalpojumu sniedzēji, kā arī ar to saistītās datu plūsmas konfidencialitāti. Šis noteikums it īpaši dalībvalstīm uzliek pienākumu aizliegt jebkāda veida komunikāciju pārraudzību un aizturēšanu, izņemot ar likumu atļautos gadījumos saskaņā ar minētās direktīvas 15. pantu. Šī pēdējā norma ļauj dalībvalstīm pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu tiesības uz saziņas konfidencialitāti, ja šāds ierobežojums ir vajadzīgs, lai nodrošinātu tostarp novēršanu, izmeklēšanu, noteikšanu un kriminālvajāšanu. Visiem pasākumiem, kurus var pieņemt šajā sakarā, katrā ziņā ir jābūt “saskaņā ar Kopienas tiesību aktu vispārīgiem principiem, tostarp tiem, kas minēti Eiropas Savienības dibināšanas līguma 6. panta 1. un 2. punktā.”

2) “it īpaši interpretējot tās attiecībā uz Hartas 11. pantu” — par vārda brīvības un tiesību uz informāciju garantēšanu

67 — Atsaucoties tieši uz šo judikatūru, tā izskatīja jautājumu par mikrofonu ievietošanu dzīvoklī. Skat. ECT 2005. gada 31. maija spriedumu lietā *Vetter* pret Franciju, prasība Nr. 59842/00, 27. punkts, skaidri atsaucoties uz saviem apsvērumiem 1990. gada 24. aprīļa spriedumā lietā *Huvig* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 11105/84, A sērija, Nr. 176-B, un 1990. gada 24. aprīļa spriedumu lietā *Kruslin* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 11801/85, A sērija, Nr. 176-A.

68 — ECT 2007. gada 3. aprīļa spriedums lietā *Copland* pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikums Nr. 62617/00, 43. un 44. punkts.

69 — Ir jāatzīmē, ka Direktīvas 2000/31 preambulas piecpadsmitajā apsvērumā ir skaidra atsauce uz 5. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīvā 97/66/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību telekomunikāciju nozarē (OV 1998, L 24, 1. lpp.), kas tika atcelta ar Direktīvu 2002/58.

84. Hartas 11. pantu, kurā ir garantētas ne tikai tiesības izplatīt informāciju, bet arī

tiesības to saņemt⁷⁰, protams, piemēro arī internetam⁷¹. Kā to uzsvēra Eiropas Cilvēktiesību tiesa, “pateicoties interneta pieejamībai un tā spējai saglabāt un izplatīt lielus datu apjomus, interneta vietnes sniedz lielu ieguldījumu, lai uzlabotu sabiedrības piekļuvi aktualitātēm un lai vispār atviegлотu informācijas izplatīšanu”⁷².

Hartas 11. panta 1. punktā⁷³, lai arī kādi nebūtu tehniskie noteikumi, saskaņā ar kuriem šo saziņas kontroli īsteno praktiski, lai kāds nebūtu veiktās kontroles apjoms un dziļums un lai kāda nebūtu faktiski veiktās kontroles efektivitāte un uzticamība, kas, kā es to jau uzsvēru iepriekš, izraisa jautājumus.

85. Kā to uzsvēra *Scarlet*, nav šaubu, ka tādas filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas ieviešana, kāda ir prasītā sistēma, un it īpaši bloķēšanas mehānisma ieviešana var ietvert visu elektronisko paziņojumu, kas tiek sūtīti, izmantojot IPN pakalpojumus, kontroli, un tas būtībā ir “ierobežojums” ECPAK 10. panta izpratnē attiecībā uz saziņas brīvību, kas nostiprināta

86. Kā to norādīja *Scarlet*, kombinētā filtrēšanas un bloķēšanas sistēma nenovēršami ietekmēs ar likumu atļautu darbu apriti un tādējādi ietekmēs Hartas 11. pantā garantētās tiesības kaut vai tāpēc, ka attiecīgās komunikācijas likumīgais vai nelikumīgais raksturs, kas ir atkarīgs no apstrīdēto autortiesību apmēra, dažādās valstīs atšķiras un tādējādi nav tehniski kontrolējams. Tomēr, cik zināms, neviena filtrēšanas un bloķēšanas sistēma nevar Hartas 11. panta un 52. panta 1. punkta prasībām atbilstošā veidā garantēt vienīgi tādu datņu apmaiņu bloķēšanu, kas ir identificētas kā nelikumīgas.

70 — Nemet vērā ECPAK 10. pantu. Skat. it īpaši ECT 1991. gada 26. novembra spriedumu lietā *Observer un Guardian* pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikums Nr. 13585/88, A sērija, Nr. 216, 59. punkts, un 1998. gada 19. februāra spriedumu lietā *Guerra* u.c. pret Itāliju, prasības pieteikums Nr. 14967/89 (*Recueil des arrêts et décisions*, 1998-I, 53. punkts).

71 — Var novērot, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesai savā vērtējumā par vārda brīvības “ierobežojumu” saskaņā ar ECPAK 10. panta 2. punkta prasībām bija iespēja ņemt vērā interneta “jaudu”, jo tas, *per se* būdams pieejams ikvienam, rada ļoti vērienīgu pastiprinājuma efektu. Skat. it īpaši ECT 2011. gada 13. janvāra spriedumu lietā *Mouvement Raëlien Suisse* pret Šveici, prasības pieteikums Nr. 16354/06, 54. un nākamie punkti; 2010. gada 16. februāra spriedumu lietā *Akdaş* pret Turciju, prasības pieteikums Nr. 41056/04, 28. punkts; 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā *Willem* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 10883/05, 36. un 38. punkts.

72 — ECT 2009. gada 10. maija spriedums lietā *Times Newspapers Limited* pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikums Nr. 3002/03 un prasības pieteikums Nr. 23676/03, 27. punkts. Šajā gadījumā Tiesa, atzīstot, ka “arhivu izveide internetā ir būtisks interneta vietņu nozīmes aspekts”, norādīja uz ECPAK 10. panta piemērošanas jomu.

73 — Varēja apgalvot, ka dalībvalsts tiesību normas attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām pašas par sevi var būt ierobežojums ECPAK 10. panta nozīmē; skat. Danay, R., Copyright vs. Free Expression: the Case of peer-to-peer File-sharing of Music in the United Kingdom, no: *Yale Journal of Law & Technology*, 2005–2006, 8. sēj., Nr. 2, 32. lpp.

3) Starpsecinājums

87. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka prasītais pasākums, nosakot izveidot tādu elektronisko komunikāciju filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kā aprakstīts iepriekš, var nelabvēlīgi ietekmēt Hartas aizsargāto, jau iepriekš izvērtēto, tiesību un brīvību īstenošanu, un tāvad attiecībā uz *Scarlet* pakalpojumu izmantotājiem un plašākā mērā interneta lietotājiem šis pasākums ir jākvalificē kā “ierobežojums” Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē⁷⁴. Taču lietotāju pamattiesību īstenošanas ierobežojumi, ko radītu šādas filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas ieviešana, ir pieļaujami vienīgi tad, ja tie atbilst zināmam skaitam nosacījumu, kurus tagad ir jāizskata.

D — *Par Hartā atzīto tiesību un brīvību īstenošanas ierobežojumu nosacījumiem un it īpaši nosacījumu attiecībā uz “likuma kvalitāti” (Hartas 52. panta 1. punkts)*

88. Hartā ir paredzēti nosacījumi, kuriem ir pakļauti visu tajā atzīto tiesību un brīvību

īstenošanas ierobežojumi, tāpat kā ECPAK ir definēti nosacījumi, kuri ir jāievēro, lai it īpaši iejaukšanās tiesībās uz privāto dzīvi vai vārda izteiksmes brīvības ierobežojumu varētu uzskatīt par likumīgiem.

89. Tā Hartas 52. pantā ir atsauce uz “vajadzību aizsargāt citu personu tiesības un brīvības”, kā arī nepieciešamība ikviena šāda veida pasākuma gadījumā ievērot “vispārējas nozīmes mērķus”, kā arī to, lai tie atbilstu samērīguma principam. Lai gan intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība noteikti ir vispārējas nozīmes mērķis, ko apstiprina Direktīvas 2001/29 un 2004/48, tad prasītās filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas galvenais pamatojums pamata lietas apstākļos ir vajadzība “aizsargāt citu personu tiesības un brīvības”. “Vajadzība aizsargāt” autortiesību vai blakustiesību īpašnieku “tiesības” ir šīs lietas pamatā un ir galvenais iemesls *Sabam* ierosinātajai civilajai tiesvedībai pret *Scarlet*.

90. Šeit ir stingri jāuzsver, un ir svarīgi to neaizmirst, ka tiesības uz īpašumu ir garantētas Hartas 17. panta otrajā punktā, kurā ir skaidri precizēts, ka “intelektuālais īpašums tiek aizsargāts”. Tāpat ir jāatgādina, ka Tiesa iepriekš ir pasludinājusi īpašuma tiesības par pamattiesībām, kas ir tiesību vispārīgo

74 — Vai alternatīvi “iejaukšanās” ECPAK 8. panta izpratnē un “ierobežojums” 10. panta izpratnē.

principu sastāvdaļa⁷⁵, un ir atzinusi, ka autor-
tiesības ir īpašuma tiesību sastāvdaļa⁷⁶. Direk-
tīvu 2001/29 un 2004/48⁷⁷ mērķis ir nodroši-
nāt augstu intelektuālā īpašuma aizsardzības
līmeni. Turklāt saskaņā ar atkārtoto Komisi-
jas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatū-
ru intelektuālais īpašums neapstridami pats
par sevi ir aizsargāts ar ECPAK 1. protokola
1. pantu⁷⁸.

apgrozībā, tostarp piešķirto licenču veidā, par
tām saņemot autoratlīdzību⁸⁰.

91. Visbeidzot Tiesa norādīja, ka autortiesību
galvenais loģiskais pamats ir piešķirt jaunra-
des darbu un oriģināldarbu radītājam eksklu-
zīvas tiesības izmantot šos darbus⁷⁹. Tādē-
jādi autortiesībām un blakustiesībām piemīt
ekonomisks raksturs, jo tās piešķir tiesības
komerciāli izmantot aizsargāta darba laišanu

92. Tādēļ es pilnīgi piekritu tam, ka pa-
stāv “vajadzība aizsargāt [...] tiesības” Hartas
52. panta 1. punkta izpratnē, kas varētu tiesis-
ki pieļaut citus tiesību un brīvību “ierobežojū-
mus” šīs pašas tiesību normas izpratnē.

93. Pēc šīs precizēšanas ir jānorāda, ka nav
detalizēti jāizskata visi Hartā atzīto tiesību
un brīvību ierobežojumu pieļaujamības no-
sacījumi, lai sniegtu iesniedzējtiesai pilnu
atbildi uz tās jautājumu. Iesniedzējtiesa kon-
krēti jautā, vai tiesību un brīvību īstenošanas
ierobežojumu, kas, ņemot vērā šo izklāstu, ir
prasītās filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas
izveide, var noteikt, “pamatojoties vienīgi uz
likuma normu”, proti, 1994. gada 30. jūnija
Likuma par autortiesībām un blakustiesībām
87. panta 1. punktu, kuru tā turklāt piemin
pilnībā. Šis prejudiciālā jautājuma aspekts no-
saka to, ka prioritāri ir jāizskata pirmais Har-
tas 52. panta 1. punktā definētais nosacījums,

75 — Skat. it īpaši 2006. gada 12. septembra spriedumu lietā
C-479/04 *Laserdisken* (Krājums, I-8089. lpp., 62. punkts).

76 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Laserdisken*, 65. punkts.

77 — Skat. it īpaši Direktīvas 2001/29 preambulas 3. un
4. apsvērumu un Direktīvas 2004/48 preambulas 1. un
10. apsvērumu.

78 — Skat. it īpaši ECT 1990. gada 4. oktobra nolēmumus lietā
Smith Kline un French Laboratories Ltd. pret Nīderlandi,
prasības pieteikums Nr. 12633/87, DR 66, 81. lpp. un
1994. gada 11. janvāra spriedumu lietā *A. D.* pret Nīder-
landi, prasības pieteikums Nr. 21962/93; ECT 1995. gada
20. novembra spriedumu lietā *British-American Tobacco
Company Ltd.* pret Nīderlandi, A sērija, Nr. 331, 71. un
72. punkts; 1989. gada 30. marta spriedumu lietā *Chappel*
pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikums Nr. 10461/83,
A sērija, Nr. 152A, 59. punkts, un 2007. gada 11. janvāra
spriedumu lietā *Anheuser-Bush Inc.* pret Portugāli, pra-
sība Nr. 73049/01, 71. un 72. punkts; 2005. gada 5. jūlija
nolēmumu *Melnychuk* pret Ukrainu, prasības pieteikums
Nr. 28743/03, 3. punkts.

79 — Skat. 1988. gada 17. maija spriedumu lietā 158/86 *War-
ner Brothers* un *Metronome Video* (Recueil, 2605. lpp.,
13. punkts).

80 — Skat. 1981. gada 20. janvāra spriedumu apvienotajās lie-
tās 55/80 un 57/80 *Musik-Vertrieb membran* un *K-tel
International* (Recueil, 147. lpp., 12. punkts) un 1993. gada
20. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-92/92 un
C-326/92 *Phil Collins* u.c. (Recueil, I-5145. lpp., 20. punkts).

ka ierobežojumiem ir jābūt “paredzētiem likumā”, kas ir burtiski tāds pats kā ECPAK 8. panta 2. punktā un 10. panta 2. punktā, un šis nosacījums tiks izskatīts saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas atbilstošajiem nolēmumiem, kuros interpretētas šīs abas pēdējās tiesību normas, kuru sakarā, kā es to jau esmu norādījis, laika gaitā ir izveidojusies īpaši plaša judikatūra, un tā man ļaus iezīmēt šī nosacījuma aprises.

94. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atkārtoti atzinusi, ka ECPAK noteikumi, attiecinot uz ieviešanu tiesību īstenošanā vai tās garantēto brīvību izmantošanas ierobežojumu nosacījumu, ka tiem “ir jābūt paredzētiem likumā”⁸¹, nozīmē ne vien to, ka pasākumam ir likumisks pamats, kam ir “pamatojums iekšējās tiesībās”, bet, atkārtotot Tiesas izmantoto formulējumu, nosaka arī “attiecīgā likuma

kvalitātes”⁸² prasības. Šim “likumam” ir jābūt “pietiekami pieejamam un paredzamam, proti, jābūt formulētam pietiekami precīzi, lai ļautu atbildētājam rīkoties, vajadzības gadījumā saņemot profesionālus padomus”, “paredzēt tā sekas attiecībā uz pašu”⁸³ un ļautu “lietas apstākļos saprātīgi paredzēt, kādas sekas attiecīgais akts varētu radīt”⁸⁴.

95. Tātad “likumam” ir jābūt pietiekami skaidram⁸⁵ un paredzamam attiecībā uz piemērojamo pasākumu nozīmi un raksturu⁸⁶, un tam ir pietiekami skaidri jādefinē iespējamās ieviešanās apjoms un kārtība ECPAK

81 — It īpaši van Dijk, P. u.c., *Theory and practice of the European Convention on Human Rights*, 4. izd., Intersentia, 2006, 336. lpp.; Jacobs, F.G. White, R. C. A. un Ovey, C., *The European Convention on Human Rights*, 5. izd., Oxford University Press, 2010, 315. lpp.; Harris, D. J., O'Boyle, M. un Warbrick, C., *Law of the European Convention on Human Rights*, 2. izd., Oxford University Press, 2009; Grabenwarter, C., *Europäische Menschenrechtskonvention: ein Studienbuch*, 3. izd., Helbing & Lichtenhahn, 2008, 112. lpp.; Matscher, F., *Der Gesetzesbegriff der EMRK*, no: Adamovich und Kobzina A., *Der Rechtsstaat in der Krise — Festschrift Edwin Loebenstein zum 80. Geburtstag*, Mainca, 1991, 105. lpp.; Gundel J., *Beschränkungsmöglichkeiten, in Handbuch der Grundrechte*, Band. VI/1, Müller, 2010, 471. lpp.; Weiß, R., *Das Gesetz im Sinne der europäischen Menschenrechtskonvention*, Duncker & Humblot, 1996.

82 — Skat. it īpaši Martín-Retortillo Baquer, L., “La calidad de la ley según la jurisprudencia del Tribunal europeo de derechos humanos”, no: *Derecho Privado y Constitución*, 2003, Nr. 17, 377. lpp.; Wachsmann, P., “De la qualité de la loi à la qualité du système juridique”, no: *Libertés, Justice, Tolérance, Mélanges en hommage au doyen Gérard Cohen-Jonathan*, Brisele: Bruylant, 2. sēj., 1687. lpp.

83 — ECT 1987. gada 26. marta spriedums lietā *Leander* pret Zviedriju, prasības pieteikums Nr. 9248/81, A sērija, Nr. 116, 50. punkts.

84 — ECT 1992. gada 25. februāra spriedums lietā *Margareta un Roger Andersson* pret Zviedriju, prasības pieteikums Nr. 12963/87, A sērija, Nr. 226-A, 25. lpp., 75. punkts.

85 — ECT 2007. gada 3. jūlija spriedums lietā *Tan* pret Turciju, prasības pieteikums Nr. 9460/03, 22.–26. punkts; šajā lietā ECT izskatīja likuma skaidrības principa atbilstību tiesiskajam regulējumam saistībā ar ieslodzīto korespondenci. Tā uzskatīja, ka tiesiskajā regulējumā, ar kuru, pamatojoties uz disciplinārlietu komisijas lēmumiem, brīvības atņemšanas iestāžu direktoriem tiek piešķirta rīcības brīvība atteikt vēstulju nosūtīšanu, cenzēt vai iznīcināt visas vēstules, kas tiek uzskatītas par “traucējošām”, nav pietiekami skaidri norādīts šo iestāžu rīcības brīvības apmērs un noteikumi.

86 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Kruslin* pret Franciju, 30. punkts; 2006. gada 25. septembra nolēmumu *Coban* pret Spāniju, prasības pieteikums Nr. 17060/02.

garantētājās tiesībās un brīvībās⁸⁷. Likums, kas piešķir rīcības brīvību, pats par sevi nav pretrunā šai prasībai, ja vien šādas iespējamās iejaukšanās apmērs un kārtība, ņemot vērā attiecīgo leģitīmo mērķi, ir pietiekami skaidri definēti, lai individuālam nodrošinātu atbilstošu aizsardzību pret patvaļu⁸⁸. Tādējādi likumam, piešķirot rīcības brīvību, ir jānosaka tās apjoms⁸⁹.

ieinteresētajai personai ir jānodrošina likuma pieejamība⁹³.

96. Līdz ar to ierobežojums būtu pieļaujams tikai tad, ja tam ir valsts iekšējās tiesībās paredzēts juridisks pamats, kuram ir jābūt pieejamam, skaidram un paredzamam⁹⁰, un visi šie nosacījumi izriet no tiesiskuma idejas⁹¹. No šīs prasības par tiesiskuma nozīmi izriet⁹², ka

97. Nosacījums, kurā paredzēts, ka visiem ierobežojumiem ir jābūt “paredzētiem likumā”, saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru nozīmē to, ka valsts iestādes amatpersonu darbības nevar pārkāpt robežas, kas iepriekš noteiktas tiesību normās, un tas “paredz noteiktas prasības, kurām jāatbilst gan pašām tiesību normām, gan procedūrām, kas

87 — Skat. it īpaši ECT 2010. gada 14. septembra spriedumu lietā *Sanoma Uitgevers* pret Nīderlandi, prasības pieteikums Nr. 38224/03, 81. un 82. punkts.

88 — Tostarp iepriekš minētais spriedums lietā *Margareta un Roger Andersson*, 75. punkts.

89 — ECT 1983. gada 25. marta spriedums lietā *Silver* u.c. pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikumi Nr. 5947/72, Nr. 6205/73, Nr. 7052/75, Nr. 7061/75, Nr. 7107/72, Nr. 7113/75 un Nr. 7136/75, A sērija, Nr. 61, 88. punkts.

90 — Šajā jautājumā skat. ģenerālvokātes J. Kokotes iepriekš minētos secinājumus lietā *Promusicae*, 53. punkts, kurā minēts iepriekš minētā sprieduma lietā *Österreichischer Rundfunk* 76. un 77. punkts.

91 — Attiecībā uz lakonisku šo dažādo prasību formulējumu skat. it īpaši ECT 1998. gada 25. maija spriedumu lietā *Kopp* pret Šveici, prasības pieteikums Nr. 23224/94 (*Recueil des arrêts et décisions*, 1998-II, 55. punkts).

92 — ECT 1998. gada 30. jūlija spriedums lietā *Valenzuela Contreras* pret Spāniju, prasības pieteikums Nr. 27671/95 (*Recueil des arrêts et décisions*, 1998-V, 46. punkts), atsaucoties uz 1984. gada 2. augusta spriedumu lietā *Malone*, prasības pieteikums Nr. 8691/79, A sērija, Nr. 82, un iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Kruslin* pret Franciju un *Kopp* pret Šveici.

93 — Tiesiskuma princips, kas atrodams ECPAK preambulā, nosaka to, ka saskaņā ar iekšējām tiesībām ir iespēja saņemt konkrētu aizsardzību pret publiskās varas patvaļīgu iejaukšanos tiesībās, kuras tā garantē. Šis princips “paredz, ka uz iestāžu iejaukšanos fiziskas personas tiesības var tikt attiecināta efektīva kontrole” (ECT 1978. gada 6. septembra spriedums lietā *Klass* u.c. pret Vāciju, prasības pieteikums Nr. 5029/71, A sērija, Nr. 28, 25. un 26. lpp., 55. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Malone*, 68. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Silver* u.c., 90. punkts), “[tiesiskuma princips] *inter alia* nozīmē, ka izpildvaras iejaukšanās fizisku personu tiesībās ir jāpakļauj efektīvai kontrolei, kuru parasti, vismaz pēdējā instancē, nodrošina tiesu vara, jo tā nodrošina vislabākās neatkarības, objektivitātes un pareizas procedūras garantijas” (ECT iepriekš minētais spriedums lietā *Klass* u.c., 55. punkts), saskaņā ar šo principu ir jānodrošina arī “minimāls aizsardzības līmenis”, ko var pārkāpt, “ja tiek pārsniegtas izpildvarai piešķirtās rīcības brīvības robežas” (saistībā ar ECPAK 8. pantu iepriekš minētais spriedums lietā *Malone*, 68. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Kruslin* pret Franciju, 30. punkts; ECT 2000. gada 4. maija spriedums lietā *Rotaru* pret Rumāniju, prasības pieteikums Nr. 28341/95 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2000-V, 55. punkts), 2006. gada 6. jūnija spriedums lietā *Seegerstedt-Wiberg* u.c. pret Zviedriju, prasības pieteikums Nr. 62332/00 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2006-VII, 76. punkts), 2006. gada 8. jūnija spriedums lietā *Lupsa* pret Rumāniju, prasības pieteikums Nr. 10337/04 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2006-VII, 34. punkts), 2006. gada 29. jūnija nolēmums *Weber* un *Saravia* pret Vāciju, prasības pieteikums Nr. 54934/00 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2006-XI, 94. punkts), saistībā ar ECPAK 10. pantu iepriekš minētais spriedums lietā *Sanoma Uitgevers*, 82. punkts), vai arī, ja tiek pārsniegtas tiesai piešķirtās rīcības brīvības robežas (ECT 1990. gada 24. aprīļa spriedums lietā *Huvig* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 11105/84, A sērija, Nr. 176-B, 55. lpp., 29. punkts; iepriekš minētais nolēmums *Weber* un *Saravia* pret Vāciju, 94. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Liberty* u.c., 62. punkts; 2009. gada 10. marta spriedums lietā *Bykov* pret Krieviju, prasības pieteikums Nr. 4378/02, 78. punkts).

paredzētas, lai šīs tiesību normas faktiski tiktu ievērotas”⁹⁴.

apstākļos saprātīgi novērtētu, kādas sekas attiecīgais akts varētu radīt⁹⁶. Šo gadījumu it īpaši var attiecināt uz profesionāļiem, kas pieraduši, ka, veicot savus pienākumus, viņiem jārikojas ar lielu piesardzību.

98. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir arī atzinusi, ka likuma paredzamības un pieejamības jēdziena apjoms lielā mērā ir atkarīgs no attiecīgā teksta satura, no jomas, uz kuru tas attiecas, kā arī no adresātu skaita un satura⁹⁵. Likuma paredzamība nav pretrunā tam, ka attiecīgā persona ir spiesta izmantot profesionālus padomus, lai lietā pastāvošajos

99. Visbeidzot Eiropas Cilvēktiesību tiesai bija iespēja precizēt, ka jēdziens “likums” jāsaprot ne tikai tā formālā nozīmē, bet arī tā “materiālā” nozīmē; šādā izpratnē likums ietver gan “rakstītās tiesības”, gan “nerakstītās tiesības”, kā arī “tiesības, kas izstrādātas” tiesās⁹⁷. It īpaši no šāda viedokļa attiecīgā gadījumā var būt nepieciešams ņemt vērā judikatūru. “Pastāvīgā judikatūra”, kura ir publicēta un ir pieejama un kuru ievēro zemāko instanču tiesas, noteiktos apstākļos pat papildina tiesību normu un to skaidro, lai šī norma kļūtu paredzama⁹⁸.

94 — Wachsmann, P., La prééminence du droit, no: Le droit des organisations internationales, *Recueil d'études à la mémoire de Jacques Schwob*, 241. lpp., it īpaši 263. lpp.; skat. arī Wiarda, G., La Convention européenne des droits de l'homme et la prééminence du droit, *Rivista di studi politici internazionali*, 1984, 452. lpp.; Grabarczyk, K., Les principes généraux dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, PUAAM, 2008, it īpaši 194. lpp. un nākamās lpp.; Morin, J.-Y., La prééminence du droit dans l'ordre juridique européen, no *Theory of International Law at the Threshold of the 21st Century. Essays in Honour of Krzysztof Skubiszewski*, Kluwer Law International, 1996, 643. lpp.

95 — ECT 1990. gada 28. marta spriedums lietā *Groppera Radio* u.c. pret Šveici, prasības pieteikums Nr. 10890/84, A sērija, Nr. 173, 26. lpp., 68. punkts; 1996. gada 15. novembra spriedums lietā *Cantoni* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 17862/91 (*Recueil des arrêts et décisions*, 1996-V, 35. punkts). Kā Tiesa uzsvēra jautājumā par personas pārvietošanās uzraudzības pasākumiem, izmantojot GPS, relatīvi stingrus kritērijus, kas ir noteikti un tiek ievēroti īpašos telesakaru uzraudzības apstākļos, nevar mutatis mutandis piemērot visa veida iejaukšanās gadījumos. Skat. ECT 2009. gada 2. septembra spriedumu lietā *Uzun* pret Vāciju, prasības pieteikums Nr. 35623/05, 66. punkts. Šajā lietā Tiesa deva priekšroku vispārējo principu ievērošanai, lai norādītu uz “atbilstošu aizsardzību pret patvaļīgu iejaukšanos ECPAK 8. pantā garantēto tiesību īstenošanā”. Šajā lietā, kā ECT to atgādina, “ja runa ir par slepeniem valsts iestāžu īstenotiem uzraudzības pasākumiem, valsts kontroles neesamība un pilnvaru pārsniegšanas risks nozīmē to, ka iekšējās tiesībās tiek piedāvāta aizsardzības iespēja pret patvaļīgu iejaukšanos 8. pantā garantēto tiesību īstenošanā”. “Tiesai ir jābūt pārliecinātai, ka nelikumību gadījumos ir pieejamas atbilstošas un pietiekamas garantijas. Šīs izvērtējums ir atkarīgs no visiem lietas apstākļiem, piemēram, iespējamo pasākumu veida, apmēra un ilguma, no to piespriešanas iemesliem, kompetentajam iestādem, kas tos atļāu, izpildītu un kontrolētu, no iekšējās tiesībās paredzētā tiesību aizsardzības veida.”

96 — Tostarp iepriekš minētais spriedums lietā *Groppera Radio*, 68. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Tolstoy Miloslavsky*, 37. punkts.

97 — Skat. it īpaši ECT 1979. gada 26. aprīļa spriedumu lietā *Sunday Times* pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1), prasības pieteikums Nr. 6538/74, A sērija, Nr. 30, 49. punkts; 1995. gada 13. jūlija spriedumu lietā *Tolstoy Miloslavsky* pret Apvienoto Karalisti, prasības pieteikums Nr. 18139/91, A sērija, Nr. 316-B, 37. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Sanoma Uitgevers*, 83. punkts.

98 — It īpaši ECT 1988. gada 24. maija spriedums lietā *Müller* u.c. pret Šveici, prasības pieteikums Nr. 10737/84, A sērija, Nr. 133, 29. punkts.

100. Noslēgumā jāpiebilst, ka Hartā, tāpat kā ECPAK ir pieļauta iespēja ierobežot tajā garantēto tiesību un brīvību īstenošanu, tā pieļauj iejaukšanos šajās tiesībās vai brīvību ierobežošanu ar nosacījumu, ka tas ir “paredzēts likumā”. Eiropas Cilvēktiesību tiesa, galvenokārt pamatojoties uz tiesiskuma principu, kas nostiprināts ECPAK preambulā, un izmantojot šo izteicienu un galvenokārt jēdzienu “likuma kvalitāte”⁹⁹, ir izstrādājusi veselu doktrīnu, saskaņā ar kuru visiem ierobežojumiem vai visiem iejaukšanās gadījumiem ir jābūt paredzētiem likumā vismaz šī jēdziena materiālajā nozīmē, un tas ir jāizdara pietiekami precīzi, ņemot vērā mērķi, proti, atbilstoši minimālām prasībām. Šī judikatūra ir jāņem vērā Tiesai, interpretējot Hartas atbilstošo tiesību normu apjomu.

E — “*pamatojoties vienīgi uz likuma normu*” — valsts tiesību normu izvērtējums, ņemot vērā nosacījumu par “likuma kvalitāti” (Hartas 52. panta 1. punkts)

101. Nonākot šajā mana izvērtējuma posmā, ir atlicis atbildēt tikai uz jautājumu, vai juridiskais pamats, kuru iesniedzējtiesa ir identificējusi dalībvalsts tiesību sistēmā, no IPN pakalpojumu izmantotāju un plašākā mērā interneta lietotāju viedokļa, pēc savas būtības var būt “likums”, kāds ir prasīts Hartā, iepriekš izskatītās Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras, kas attiecīgajā gadījumā pielāgota Eiropas Savienības tiesību sistēmas īpašajam iezīmēm, izpratnē.

99 — Ir jānorāda, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā jēdzienam “likuma kvalitāte” pakāpeniski ir piešķirta sava nozīme, kas pielāgota ECPAK mērķu īstenošanai un kas to atšķir no līdzīgiem jēdzieniem, kuri bieži saturā ziņā ir plašāki un kuri ir atrodami atsevišķu dalībvalstu tiesībās; skat. tostarp Milano, L., *Contrôle de constitutionnalité et qualité de la loi*, *Revue du Droit public*, 2006, Nr. 3, 637. lpp.; *La mauvaise qualité de la loi: Vagueness Doctrine at the French Constitutional Council*, *Hastings Constitutional Law Quarterly*, 2010. g. ziema, Nr. 37, 243. lpp.; Reicherzer, M., *Legitimität und Qualität von Gesetzen*, *Zeitschrift für Gesetzgebung*, 2004, 121. lpp.; Wachsmann, P., *La qualité de la loi*, *Mélanges Paul Amselek*, 809. lpp.; Montalivet, P. de, *La “juridicisation” de la législation. À propos de l’objectif de valeur constitutionnelle d’accessibilité et d’intelligibilité de la Loi*, no: *La confection de la loi*, PUF, 2005, 99. lpp.; Moysan, H., *L’accessibilité et l’intelligibilité de la loi. Des objectifs à l’épreuve de la pratique normative*, *AJDA*, 2001, 428. lpp.

102. Sākšu, atgādinot attiecīgās valsts tiesību normas burtisko formulējumu, kas šajā gadījumā ir 1994. gada 30. jūnija Likuma par autortiesībām un blakustiesībām 87. panta 1. punkts, kuru iesniedzējtiesa ir pilnībā pārņēmusi savā prejudiciālajā jautājumā: “[Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs un komercietības priekšsēdētājs] var arī izdot izbeigšanas izpildrakstu [rikojumu] attiecībā uz starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības.”

103. Pēc šī precizējuma nav šaubu, ka Beļģijas tiesībās ir juridiskais pamats, lai civilprocesā, kas ierosināts, lai noteiktu, sodītu un kompensētu autortiesību vai blakustiesību pārkāpumu, pieņemtu tādu izbeigšanas rīkojumu kā pamata lietā attiecībā uz tādu IPN kā *Scarlet*, lai nodrošinātu faktisku minētā pārkāpuma izbeigšanu. Tomēr iesniedzējtiesas jautājumā izvirzītā problēma ir nevis par to, vai Beļģijas kompetentā tiesa vispār var pieņemt izbeigšanas rīkojumu šādos apstākļos un šādā nolūkā, bet vai tā var, ņemot vērā prasības, kas izriet no “likuma kvalitātes” ECPAK un tagad arī Hartas izpratnē, piespriest tāda veida pasākumu, kāds šajā gadījumā ir prasītais pasākums, pamatojoties uz šim pilnvarām izdot rīkojumu.

104. Šādā skatījumā vispirms ir jānorāda mani sākotnējie apsvērumi par “prasītā pasākuma” iezīmēm un visbeidzot tā “raksturu”.

105. Kā redzējām iepriekš, no *Scarlet* un IPN viedokļa pienākums vienīgi uz sava rēķina izveidot tādu filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kāda ir attiecīgā sistēma, pirmkārt, ir tik

specifisks un, otrkārt, tik “jauns” jeb negaidīts, ka šis pienākums ir pieļaujams tikai ar nosacījumu, ka tas ir skaidri, savlaicīgi, saprotami un precīzi paredzēts “likumā” Hartas izpratnē. Taču diez vai var uzskatīt, ka, pieņemot prasīto pasākumu, kas pamatots ar attiecīgo valsts tiesību normu, valsts kompetentā tiesa būtu iekļāvusies robežās, kas skaidri, savlaicīgi, saprotami un precīzi definētas “likumā”, it īpaši, ja ņem vērā Direktīvas 2000/31 15. pantu¹⁰⁰. No *Scarlet* viedokļa bija grūti paredzēt, ka Beļģijas tiesa pieņems šāda veida pasākumu¹⁰¹, un, ņemot vērā tā iespējamās ekonomiskās sekas, tas robežojas jau ar patvaļu.

106. No *Scarlet* pakalpojumu izmantotāju un plašākā mērā interneta lietotāju viedokļa prasītā filtrēšanas sistēma, neatkarīgi no tās

100 — Direktīvas 2000/31 15. panta 1. punktā dalībvalstīm ir noteikts divkārtš pienākums atturēties no darbības. Tām ir jāatturas “pakalpojumu sniedzējiem” uzlikt pienākumu pārraudzīt informāciju, kuru tie pārraida vai uzglabā, kā arī neuzlikt pienākumu aktīvi izmeklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību. Turklāt Direktīvas 2000/31 12. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina piekļuvi komunikāciju tīklam, tāpat tieši interneta piekļuves nodrošinātāji, nav atbildīgi par pārraidīto informāciju.

101 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvas 2009/136/EK, ar ko groza Direktīvu 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvu 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā (OV L 337, 11.–36. lpp.), preambulas trīsdesmitajā apsvērumā ir arī precizēts, ka “Direktīvā 2002/22/EK nav prasīts, lai operatori uzraudzītu to tīklos pārraidīto informāciju vai sāktu tiesvedību pret saviem klientiem šādas informācijas dēļ, kā arī nav noteikts, ka operatori par šo informāciju ir saucami pie atbildības”.

konkrētajiem darbības noteikumiem, ir piemērojama sistemātiski, universāli, pastāvīgi un nepārtraukti, bet tās ieviešana nesniedz nekādas konkrētas garantijas nedz attiecībā uz personas datu aizsardzību, nedz it īpaši garantijas attiecībā uz saziņas konfidencialitāti. Turklāt neatkarīgi arī no konkrētiem darbības nosacījumiem ir jāizveido bloķēšanas mehānisms, lai gan nav skaidri paredzēta iespēja attiecīgajām personām, proti, internetā lietotājiem, iebilst ne pret atbilstošās datnes bloķēšanu, ne arī apstrīdēt šīs bloķēšanas pamatotību.

107. Ir grūti pieņemt pretējo, zinot, ka attiecīgā valsts likuma mērķis nekādā ziņā nav atļaut kompetentajām valsts tiesām pieņemt pasākumu par visu IPN abonentu, kas darbojas valsts teritorijā, elektronisko komunikāciju filtrēšanu.

108. Tādēļ ir jāsecina, ka attiecīgo valsts tiesību normu, ņemot vērā Hartas 7., 8. un 11. pantu un it īpaši “likuma kvalitātes” un plašāk tiesiskuma prasības, nevar uzskatīt par pietiekamu juridisku pamatu, lai varētu izdot izbeigšanas rīkojumu, ar kuru tiek noteikts pieņemt pasākumu un noteikt tādas

filtrēšanas un bloķēšanas sistēmas izveidi, kāda ir prasīta pamata lietā.

109. Turklāt no “likuma” “materiālā” jēdziena viedokļa ir arī jāsecina, ka nekādā veidā nav konstatēts, ka pastāvētu plaša Beļģijas tiesu judikatūra, kurā būtu atkārtoti skaidrota un precizēta attiecīgās valsts tiesību normas interpretācija un piemērošana atbilstoši Eiropas Savienības un ECPAK tiesībām prasītā pasākuma izpratnē un kas tādējādi ļautu secināt, ka tiek ievērota prasība par likuma paredzamību¹⁰².

110. Ņemot vērā iepriekš izdarītos secinājumus, nav vajadzības izskatīt Eiropas Savienības tiesību¹⁰³ ietekmi uz valsts juridiskā pamata “kvalitāti”. Šajā sakarā ģenerāladvokāte J. Kokote [*Kokott*] iepriekš minētās lietas *Promusicae*¹⁰⁴ secinājumos uzsvēra, ka “līdzsvars starp attiecīgajiem pamattiesību jautājumiem ir jāpanāk vispirms Kopienu likumdevējam” un ka “dalībvalstīm ir pienākums to ņemt

102 — Skat. it īpaši ECT iepriekš minēto spriedumu lietā *Chappel*, 56. punkts. Skat. arī ECT 2007. gada 15. februāra spriedumu lietā *Bock* un *Palade* pret Rumāniju, prasības pieteikums Nr. 21740/02, 61.–64. punkts; 2008. gada 14. februāra spriedumu lietā *July* un *Libération* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 20893/03, 55. punkts, un 2009. gada 5. februāra spriedumu lietā *Brunet-Lecomte* u.c. pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 42117/04, 42. punkts.

103 — Par Eiropas Cilvēktiesību tiesas īstenoto Eiropas Savienības tiesību ņemšanu vērā, izvērtējot likuma kvalitāti, skat. it īpaši ECT iepriekš minēto 2008. gada 27. maija spriedumu lietā *Cantoni*, 30. punkts, un 2008. gada 27. maija nolēmumu lietā *Marchiani* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 30392/03.

104 — 56. punkts.

vērā, izmantojot atlikušo kompetenci direktīvu transponēšanas gaitā”.

111. Tādējādi, ņemot vērā iepriekš izvērtētās tiesiskuma prasības, rodas īpaši delikāts jautājums par Savienības un dalībvalstu “atbildību” gadījumā, ja direktīvas kopā ar valsts transponēšanas pasākumiem piemēro, nosakot “ierobežojumu” kādām Hartā garantētām tiesībām vai tajā atzītām brīvībām. Tomēr iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma formulējums, kurš nepārprotami ir vērsts uz valsts tiesību normām, ar kurām tiek transponēta Direktīvas 2001/29 un 2004/48 par intelektuālā īpašuma aizsardzību, man ļauj šo jautājumu pagaidām neizskatīt, jo iepriekš tika konstatēts, ka nevienā no attiecīgajām direktīvām nav noteikts pienākums ieviest tādu filtrēšanas un bloķēšanas sistēmu, kāda ir prasīta pamata lietā.

112. Visbeidzot ideja par to, ka attiecīgās direktīvas, it īpaši Direktīva 200/31, būtu jāinterpretē, tās aktualizējot, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību un interneta lietošanu, šādos apstākļos ir jānoraida. Ja prasība par paredzamību acīmredzot nerada pilnīgu pārliecību, kā to ir atkārtoti atzinusi Eiropas

Cilvēktiesību tiesa¹⁰⁵, pieeja, kurā tiek aizstāvēta dokumentu “inovatīva” interpretācija, nevar kompensēt jebkāda valsts juridiskā pamata, kurā būtu skaidri norādīta elektronisko komunikāciju filtrēšanas un bloķēšanas sistēma, neesamību. Savienības tiesību un it īpaši Direktīvas 2001/31 15. panta interpretācija tādā veidā, ka tā ļautu vai neliegtu pieņemt tādu pasākumu, kāds ir prasītais pasākums, neatbilstu “likuma kvalitātes” prasībām un būtu pretrunā tiesiskās drošības¹⁰⁶ un tiesiskās paļāvības aizsardzības principam.

113. Es vēlētos sniegt dažus noslēguma apsvērumus. Hartā, tāpat kā ECPAK, nosakot, lai visi tiesību un brīvību “ierobežojumi” (vai “iejaukšanās” gadījumi) tiktu “paredzēti likumā”, ļoti specifiskā veidā ir norādīts uz likuma funkciju, proti, *tiesību* funkciju kā *tranquillitas publica* avotu, un tas notiek mums ļoti būtiskā jomā. Harta vēlas ne tikai to, lai likums “pastāvētu pirms” visiem tiesību un brīvību ierobežojumiem, bet arī to, lai šis ierobežojums respektētu tā “saturu”, kas praktiski nozīmē nenovēršamu likumdevēja iejaukšanos, definējot robežu starp tiesību ierobežojumu

105 — Kā to uzsver ECT, “noteiktība, lai gan ļoti vēlama, dažkārt ir saistīta ar pārmērīgu neelastību, tomēr tiesību aktiem ir jāspēj pielāgoties situāciju izmaiņām”; skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Sunday Times*, 49. punkts; ECT 2004. gada 18. maija spriedumu lietā *Éditions Plon* pret Franciju, prasības pieteikums Nr. 58148/00 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2004-IV, 26. punkts).

106 — Jautājumā par saikni starp tiesiskuma principu un “tiesisko situāciju drošības” principu, ko reizēm norāda Eiropas Cilvēktiesību tiesa, skat. it īpaši ECT 2002. gada 25. jūlija spriedumu lietā *Sovtransavto Holding* pret Ukrainu, prasības pieteikums Nr. 48553/99 (*Recueil des arrêts et décisions*, 2000-VII, 77. punkts) un 2005. gada 8. novembra spriedumu lietā *Timotiyeovich* pret Ukrainu, prasības pieteikums Nr. 63158/00, 32. punkts. Attiecībā uz iepriekš minēto apgalvojumu skat. arī Grabarczyk, K., *Les principes généraux dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, it īpaši 209. lpp. un nākamās lpp., Nr. 583 un nākamais punkts.

un šī satura parasti nepārkāpjamās robežas. Tāpat Hartā ir prasīts, lai visos tajā atzītajos tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumos tiktu ievērots samērīguma princips un tie atbilstu nepieciešamības principam, kā arī vispārējās nozīmes mērķiem, ko atzinusi Eiropas Savienība, vai atbilstu vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības. Ņemot vērā visus šos nosacījumus, atkārtoti jānorāda, ka, manuprāt, trūkst paša “likuma”, ar “likumu” saprotot “nospriestas” tiesības, proti, demokrātiski leģitīmas tiesības. Pietiktu ar vienu likumu parlamentārā izpratnē, lai varētu turpināt izskatīt citus Hartas 52. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus. Šajā ziņā varētu apgalvot, ka Hartas 52. panta 1. punktā

ir ietverta netieša prasība par “nospriestu” likumu atbilstoši publisko debašu intensitātei. Šeit tomēr ir apstrīdēta skaidra likuma — “iepriekš gūto tiesību” — prasība. Konstatējot, ka šajā gadījumā pēdējās nav nodrošinātas, var sniegt atbildi uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu.

114. Noslēgumā es ierosinu Tiesai uz *Cour d'appel de Bruxelles* uzdoto pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt noraidoši un līdz ar to norādīt, ka nav jāsniedz atbilde uz otro jautājumu, kas ir uzdots pakārtoti.

V — Secinājumi

115. Noslēgumā es ierosinu uz *Cour d'appel de Bruxelles* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, skatot kopā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, Eiropas Parlamenta un

Padomes 2002. gada 12. jūlija Direktīvu 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvu 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību”), interpretējot tās saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 8., 11. pantu un 52. panta 1. punktu, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. un 10. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz valsts tiesai, pamatojoties vienīgi uz likuma normu, kurā ir paredzēts, ka “[kompetentās tiesas] var arī izdot izbeigšanas rīkojumu attiecībā pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības”, pieņemt pasākumu, ar kuru nosaka [interneta piekļuves nodrošinātājam] attiecībā uz visiem klientiem *in abstracto* un preventīvi izveidot visu — gan saņemto, gan nosūtīto — elektronisko paziņojumu, kas tiek sūtīti, izmantojot tā pakalpojumus, it īpaši izmantojot *peer-to-peer* programmas, filtrēšanas sistēmu, kuras izmaksas pilnībā sedz šis [pēdējais] un bez ierobežojuma laikā, lai tā tīklā identificētu tādu elektronisko datņu apriti, kurās ir muzikāls, kinematogrāfisks vai audiovizuāls darbs, uz ko, kā apgalvo lūguma iesniedzējs, tam ir tiesības, un pēc tam bloķēt šo datņu pārsūtīšanu vai nu pieprasījuma laikā, vai to nosūtīšanas brīdī.